Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го КВІТНЯ 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 24, 1954. No. 79. VOL. LXI.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес!

Пантелеймон Ковалів

Свято любови

В євангелії від Іоана читаємо: „Бог так полюбив світ, що віддав Сина Свого Єдинородного, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне" (10.3,16). Сам Спаситель учив: „Немає більшої любови, як хто душу свою віддасть за друзів своїх" (10.15,13). І Він сам перевищив цей високий ступінь любови: Він прийняв страшні муки і смерть навіть не за друзів, а за ворогів, бо кожен гріх — ворожий Богові (Іак. 4,4).

Христос — це Божа любов до кожної людини. В Христі-Боголюдині людське життя піднесене на високий ступінь. „Син Божий став Сином людським, щоб і людина стала сином Божим", — так говорив св. Іриней. Самий факт втілення Слова, народження Його від Діви Марії, поява Його в Образі Боголюдини, саме цей факт розцінюється уже як викуплення. „Те спасеться, що з'єднується з Богом", — говорив св. Григорій Богослов. Це основний мотив богословія св. Іринея, св. Атанасія, св. Каппадокійців, св. Кирила Олександрійського, преп. Максима Ісповідника та ін.

Св. Апостол Павло факт пришестя на землю Сина Божого назвав „тайною благочестя". Він каже: „Велика тайна благочестя: Бог з'явився у плоті" (І тим. 3,16). Але Бог з'явився не для того, щоб зразу Своєю силою перетворити світ, змінити його, спасти його від загибелі. Спасіння — це не тільки прощення грішникові його гріхів, не тільки примирення Бога з ним. Спасіння — це зняття самого гріха, — викуплення людини від гріха і смерти. І це спасіння звершилось на хресті, і не тільки хресними стражданнями, але й смертю. Своєю смертю Він подолав смерть.

Світле Воскресення Христове — це доказ перемоги життя над смертю. Остаточна перемога над гріхом і смертю — це Воскресення. Христос Воскрес — воскресла Любов, що заради неї Бог послав Сина Свого на викуплення. Тому Воскресення Христове — це найбільше свято любови. В цей день свята Церква з радістю проголошує цю любов і закликає людей любити одно одного, як полюбив їх Христос, засвідчивши цю любов Своїми муками і смертю на хресті і ствердивши її словами: „Отче, прости їм, не знають бо, що роблять" (Лук. 23,34).

Сила Христової любови — в словах „прости їм". Слова „прости їм" — це слова любови. Цією любов'ю Христос наділив усіх людей, що пішли Його слідами, наділив їх владою прощати і перемагати з любов'ю.

Спинімось на хвилинку і загляньмо в наші серця, повні страху, ненависти до нашого ближнього, і ми побачимо, що ми далекі від Христа. Перевірмо себе, чи не слід нам стати ближче до Христа, стати людьми, якими призначив нас бути Сам Бог, Творець світу. А Він призначив нас не тільки самим бути добрими, але й інших робити добрими.

Ісус Христос Своїми стражданнями, смертю і Воскресенням переміг жало смерти, зламав стіну ворожнечі між людьми і обдарував людей Своєю Божественною любов'ю. Він дав світові любов, оцей найбільший, найдосконаліший закон співжиття людей і народів.

Воскресення Христове розкрило також в усій глибині значення людського життя, суть цього життя. Життя людське не є життям у собі лише, воно є життям у Бозі, життям правди і справедливости, життям любови і взаємної поваги. Тільки Христос, як абсолютна Любов, є ідеєю нашого життя на землі.

Нині всі народи світу прагнуть отієї християнської любови, прагнуть миру. Але справжній мир, спокій і любов можуть бути тільки тоді, коли людство житиме за наукою Христа Спасителя, а не за наукою диявола, що несе світові ворожнечу, ненависть і смерть. Тому в цей Великий День свята Церква кличе до себе всіх людей, щоб оголосити їм велику радість їх спасіння.

Христос Воскрес!

Микола Кокольський

І друг друга обіймім

Воскресенія день і просвітімся торжеством,
І друг друга обіймім, рцім братіє...

Великдень, велике, старовинне свято, возвеличання могутньої сили життя, що поконує смерть.

Велика містерія відродження життя захоплює собою людську душу, наповняє її особливим змістом і дає напрям її думкам та її почуванням. Зокрема захоплює її кульмінаційний пункт тієї містерії, Великодні дні. Вони стають джерелом мистецького надхнення, що дрібну, крихку шкаралупину яйця змінює на високомистецький твір, повний глибокої символіки.

Людський ум може зрозуміти події, які доконуються згідно з людською логікою та з природним законом. Натомість стає він безпорадний перед подією, що доконується всупереч усім природним законам. Така подія — це вияв вищої, надприродної сили, це чудо. Тим важче зрозуміти людським розумом найбільше чудо Христового Воскресіння. Тільки ж в празнику Христового Воскресіння святкуємо не лише пам'ятку самого чуда. Акт Воскресіння має для нас ще інший, незвичайно цінний зміст. Співаємо у воскреснім гимні, що Христос переміг смерть. Яку смерть, матеріяльну? Ні! Все, що має початок, мусить мати й кінець. Такий є закон природи. Йому підкорюваний всесвіт з усіма його творами, від найдрібнішого атома до найбільшого небесного тіла. І немає в ньому жадного вилому. Підлягає йому й життя людини, дрібна іскра, що спалахує й гасне на тлі безмежного океану всесвіту. Та в цій іскрі є замкнена велетенська духова сила, відблиск Божої всемогучости. У великому змаганні ідей, у прямуванні до ідеалів правди, добра й краси та сила може підняти людину на вершини досконалости. І це є благословенне життя духа. Коли ж людина зійде з правої дороги і піде шляхом незгідним з законом природи і з законом Господнім, тоді та сама сила несе зло, гасить радість життя, розбиває щастя і засіває горе, сльози і кров.

Яке ж глибоке зрозуміння ідеї Христового Воскресіння було колись на нашій згіллковій землі! Яка щира підготова до великого торжества! Строго пісні дні, скромна одежина без прикрас і сердечні, доземні поклони. У страсний четвер тихий сум сповиває світ. Навіть дзвони мовкнуть у глибокій тузі, а тупі, немелодійні удари калатала ще більше жалю завдають серцеві. Старовинна, розцілована поколіннями плащаниця, неспокійне палахкотіння лямпадок і молитовні зідхання сивоволосих дідуганів та похилених життям бабусь, як при труні найдорожчого покійника, що ще вчора говорив з нами, стискав нашу руку, а сьогодні відійшов від нас на Божу путь. А ось по середині церкви, на очах громади, стоять завзятущі вороги. Дивляться один на одного, схиляють голови, подають один одному правиці і просять вибачення. Тричі просять і тричі проказують — нехай Бог простить — і тричі один одного в руки цілують. Бо як же ж святкувати Христове Воскресіння в духовій смерті, в завзятому гніві на свого ближнього, що такий близький йому по крові?! Як співати зі щирого серця величні слова „І друг друга обіймім, рцім, братіє, і ненавидящим нас простім вся согрішенія"?! То ж була б неправда, була б фарисейська облуда і насміх з Божого слова. Та ґазда з діда-прадіда не знає облуди.

А в досвітню годину, коли далекий небозвід рожевіє променями світанку, наша громадка вже давно на ногах. Скупчена в церковці й довкруги неї, святочно прибрана й заквітчана, схвильована, як лан стиглої пшениці, переплетеної польовим квіттям, жде нетерпляче на удар дзвону. А тоді довго тамована в грудях хвиля почувань проривається бурхливим потоком старовинної, величної мелодії: Христос Воскрес!..

Спогади старого Панаса

... Хоч на тому тижні „Сорок святих" і скинули з весінніх хмар по „сорок лопат снігу", хоч із півночі іноді ще й потягало холодним вітром, але вже скрізь почувалась українська південна весна з сонцем, ароматним теплом і також безмежною хліборобською радістю...

Сніг хутко розтавав. Холодними, але веселими струмочками вода збігала в рівчаки й річки, в ставки і яри, а з них поволі текла до синього моря. Земля підсихала. На горбочках зеленіла молода трава. Дерева розпускались і починали квітувати своїми „котиками" — бруньками — пахощами. Веселіше цвірінькали горобці й починали мостити свої гнізда. Невидимими струнами гули в повітрі перші бджоли. Навкруги гарячої купи гною гребеться квочка з ранніми курчатами, а над ними в повітрі гойдається тонесенький стовпик комарів. На степовому горизонті пливе прозоре мариво і казково гойдає собі далекими вітряками. Десь над сусіднім селом, понад Россю, прогримів перший „хліборобський" грім.

— Гррррр-р-р!

Воскресає природа. Веселиться Боже створіння. Радіють радістю весни селяни. Пройшла довга зима й настала животворча українська весна.

Зоряними вечорами в місячних закутках села лунають зачаровані дівочі співи:

Яром іду та коня веду,
Ой розвивайся, луже,
Ой розвивайся, луже!
Не журись ти, козаченьку,
Бо люблю тебе дуже,
Во люблю тебе дуже,
Ой, люблю тебе дуже!

Лунають дівочі співи й гріху не бояться. Віликий піст, а вони собі у місячних закутках вітають весну і будять молоді серця на подвиги життя... Але для старих людей, що ще не згубили страху Божого, існує Великий піст і багатозначні слова Єфрема Сіріна:

—Господи і Владико живота мойого...

А на „Теплого Олекси", 17 березня за старим календарем, старі люди пекли з пшеничної муки хрестики й давали їх скотині, щоб Господь благословив її на пашу, на велику вовну, на молоко, на розмноження, на щасливе господарство...

Решту хрестиків розкидали по подвір'ї, щоб і птиця свійська й небесна могла попробувати „Теплого Олекси", чоловіка Божого, який відрікся всього на світі і став старцем в ім'я Боже...

За „Теплим Олексою" йшли останні тижні посту, а за ними смиренно наближались дні Страсної седмиці...

За цей час треба було виорати або скопати городи, поробити грядки й посадити всяку ярину, розсаду, квіток... Протягом цього часу треба було очистити й підмести подвір'я, садок, побілити хати, клуні, фруктові дерева... Треба було відремонтувати старі тини, ворота, журавля над криницею, щоб не хитався та не рипів. А найбільші турботи зв'язані були з приготовленням до самого Великодня - празника празників і торжества всіх торжеств. Треба було напекти паски у ринках і в деках, треба було накрасити крашанок, треба було приготовити хрону з червоним буряком, спекти порося, наліпити воскових свічок на „страсть", треба було виносити надвір гусок з маленькими гусенятами, бо гусак давно вже стояв під хатніми дверима й несамовито вигукував до своєї родини:

— Ґе-ґе-ґе-ґе!

Родина його співчувала йому і теж викрикувала своєю гусячою мовою:

—Почекай-но трошки, зараз і ми будемо на дворі з тобою!

Хто ще не міг одговітися протягом посту, той, підтягуючи живота, ішов до церкви, щоб виконати останні веління Бога й совісти... А журливий і сумний дзвін продовжував кликати грішних на сповідь, на відпущення гріхів...

— Господи і Владико живота мойого, дух празности, униння, любоначалія і празнословія не даждь мі...

У ці дні навіть дівчата по місячних закутках не співали, бо то вже було ніколи та й гріха боялися... А в суботу ввечері молодь ішла на „Одіянія", щоб всю ніч провести без сну, щоб не пропустити ані одного слова з незабутнього Пасхального Богослуження. А тоді вже, коли „дочитувались до Христа", то-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Марія Яр-М'ятка

У ХРИСТОВЕ СВЯТО

Двигнулись весняно, як хвилі Дунаю,
думки і слова благородні, —
у цілому світі двигнулись, лунають:
Великдень! — Великдень сьогодні!

Сьогодні всеславне, всерадісне Свято:
воскресний живий День Христовий!
Сьогодні у цілому світі багато
бадьорости! — віри! — обнови!

І нині — в це Свято всесвітле! — я знаю,
що в мук твоїх темній безодні,
моя Україно, встають — оживають
осяйні думки благородні!

Думки оживають, дзвенять поґування
у душах братів, що страждають, —
що в страстях кривавих, в грозі бичування
воскресного дня дожидають...

— — — — — —

О, ви, що приймаєте муку велигну!
Лелійте в серцях віру, браття!
Бо з вами Христос! — Він снагу героїчну
дає вам в години розп'яття.

Лелій, лелій віру, моя Україно!
Бо жде тебе німб великодній!
Ще дзвони у Києві грімкогомінно
звістять: „Воскресіння сьогодні!"

СЬОГОДНІ В ЧИСЛІ:

Дві перші ілюстрації — фото-відбитки святочних карточок рисунку Е. Козака, дві інші — Анастазієвського.

Катря Чагар

Висліцька Паска

Заграли в долинах потоки. Вислік між ними, як стрічка голуба, у Сян широкий пливе.

Над Бескидом хмари голубами білими чуби гір облітають. А Бескид ланцюгами низи квітучі обвів, у небо стрімкі верхи впняв, кучером ялівцю зеленого узбіччя покрив, по чистих горбах камінь лискучий розсіяв, мов вістря гостре.

Ликує Бескид у піснях весняних, у гомонах пташиних.

Поклоняються йому здалеку ліси Буківські, як оази буйно - зелені.

Прилуцькі луки шовком встеляються під юний вітер з бескидських яруг.

Довжиця гребені вискалює, смерекові ліси широкою лавою перед нею стали.

А від сходу Бескид наче занімів. Найвищі шпилі непорушно у хмари звів, і в світанках сонце грає на ньому, як печать кривава, а на гранях його тиша панує безгомінна, та звідтіль буря завжди йде й грім там падає.

Повів Бескид ланцюги свої під Тисну й тиснянські шпилі, як храми голубі вирізьбив. І тиси столітні, суворі йому шумлять.

Кругом весна, а там ще сніг на верхах і льодова позолока на потоках хрустить.

⁂

У хижах в печах вогні горять. Ряднами прикриті паски киснуть. Метушаться лемкині, мов цвіт трояндовий зарожевілись. Пшеничну, жорнову муку просівають, до тепла під печі діжі підсувають, чи паска підкисає, уважно стежать. А як розчина золотою патокою скапує по діжах, рукави засукують і паски місять. Тягнеться з-під рук тісто з дивним запахом святочним, бо й чого в цьому тісті нема! Родзинки пряшівські, зілля потовчене, пахуче, мед гірський, риндза, молоко шипуче з першого весняного цвіту й олії світлисті, наче бурштин, щоб паска — май — солодка була!

Як пух легка, як сонечко кругла, як колеса млинові велика!

Вимішують лемкині тісто, витовчують, аж дна в діжах подаються, щоб тісто рівно росло й щоб, виймаючи паски, не треба печей розвалювати.

Підкисав заміс, а на кожному замісі хрест рукою лемкині зроблений, до берегів діжі розростався.

Щораз лемкині на подвір'я вибігали, на сонце поглядали, чи час паску саджати, і очіпки їм на головах золотіли й дугами вогненними від сонця грали...

Саджали паски й воду з гірських джерел біля печей клали, щоб паски обминати. Й паски в печах росли... росли... напричуд великі. А як їх виймали, то пів села печі розваляло.

⁂

Ще сіро по верхах. З лісів на узбіччях гір, що стіною непорушною вперлися в землю, падають у яри фіялкові тіні.

З горбочків сині у мряці сходять лемки, в білих плахтах паски на плечах несучи. Виховзуються з пітьми, камені перескакують, і рожеве пасмо світанку їхні голови мережає.

А зорі над горами ще блимлять.

Верх за верхом від заграви палає й у панорами розгортається.

У великодньому сяєві стоять лемки, плахти на землі розв'язуючи й паски перед храмом розкладаючи. А кожна паска одна за одну більша.

Відчинився храм і вийшли: дяк з книгою, одягнений у довгу, сіру гуню, паламар, кадильницю роздуваючи, аж запахло від ялівцевого диму, за ними йшли піддячі в лейбиках синіх, воду в срібних кропильницях несучи, й панотець з кропилом — паску воскресну — співаючи.

Замиготів храм у світлах ранніх. Засяли від зір і від сонця смерекові ліси, сині аж чорні — замиготів Вислік з Висліčком, задзвонив Бескид у дзвони великодні...

Духм'яні клуби ялівцевого кадила пронеслись понад головами, і перші краплі з кропила впали на паску лемківську, на грудки сиру білі, овочі, на масло й на писанки кругом пасок, мов намиста рожеві та сині.

Гомони з гір пливли й пливли, капелі пташині виспівували... лемки паску свячену з храму несли.

Вставав Великдень над Лемківщиною, наче сонце ясний...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕМОГА НАД ЗЛОМ І СМЕРТЮ

Цвітуть квіти, зеленіє, пташки щебечуть. Природа будиться до нового життя, як рік, чи мільйони років тому. Усе те діється на наших очах, як ділялось і за наших предків. Вічний і незмінний закон. Але чи так і з нами, з нашими весняними почуваннями?

Цьогорічна весна дуже багата на зловорожі вісті про кінець світу та загибель людської цивілізації. Говорять про це великі вчені, оперуючи цифрами й фактами з фізики, а арґументами з логіки. Так, ніби нічого іншого не існувало, ніби ніхто не чув про Великого Творця та Його закони, чи про вічне життя, освячене муками і кров'ю Його Сина. І чому такий великий страх перед водневою бомбою? — питає колумніст Г. І. Филипс. Чи її експльозія страшніша від біблійного світового потопу чи землетрусу на Голгофті, чи страшного сорому, як продавали Спасителя за 30 срібняків і плювали в Його лице?

Тільки тоді, коли будемо підходити з іншими думками до страхіть, якими стали для людства атомові та водневі бомби, зрозуміємо, що не відвернуть від нас цього нещастя ні міністерські кабінети, ні міжнародні конференції, бо розв'язку шукатимемо деінде — в розп'ятого на Голгофті Христа, що помер як людина і воскрес як Бог, щоб так перемогти зло і смерть. Людство само відчуває, що розум тих проблем не розв'яже і що без глибокої віри у Вищу Силу тут не обійдеться. Звідси і цьогорічний куди серйозніший підхід до Великодня, як давніми роками. Звідси передсвяточні пригадки в газетах, що Христове Воскресіння — це релігійне свято, а не „великодня променада" для показу весняних убрань, чи тільки гостина при багато застеленому столі. Шукай правдивого порятунку в релігії, в церкві, читали ми на Страсний Тиждень в оголошеннях по собвеях! Молитву за мир св. Франціска з Асижу поширювало під Великдень одно з найбільших реставраційних підприємств у десятках тисяч примірників, так, як це було під Різдво, заявляючи, що робить це на загальне домагання. Знов один з найбільших нюйоркських щоденників замовив в сп. Фултона Дж. Шіна спеціяльну статтю для люксусового її видання у Квітну неділю, в якій, між іншими, читаємо таке: „Чого навчають нас Христові рани? Вчать нас, що життя — це боротьба . . . ; що як нема Великої П'ятниці, то не буде ніколи і Воскресної Неділі".

Ота дбайлива цьогорічна підготова до Великодня вказує наглядно, де шукаємо розради і порятунку в цей грізний момент світової кризи, від кого надіємось вічного й справедливого миру та ладу в світі. Вертаємось, отже до Десяти Заповідей Божих, до Проповіді на горі та до розп'яття на Голгофті й Воскресіння. Іншими словами, вертаємось до вічних правд, до Божих законів.

Найгірше, що могло зло зробити, це вбити Бога, — пише сп. Шін. Одначе це йому не вдалось і ніколи не вдасться. Доказом цього — Христове воскресіння. Це свята правда. Проте диявол все ще сидить у Кремлі й ширить таку неволю, яка нагадує прокляття Господа, звернене до Адама: „Проклята земля для тебе в печалі й тузі по всі дні життя твого". Стоїть те прокляття і перед нашими очима, як згадуємо за наших рідних в тяжкій неволі та за нашу любу і нещасну Україну. Звідки ж їм надіятись порятунку? Знаємо, що не дасть його ніяка чужа поміч, ніяка міжнародна коньюнктура, хоч би хвилево й найбільш прихильна. Єдиний порятунок — це власна посвята і віра в остаточну перемогу Того, що переміг смерть і зло. Віра в таке визволення є сьогодні нашим найбільшим щастям, а в Україні — єдиною надією і розрадою. Хоч і ми залякані атомовими і водневими бомбами, проте бачимо не тільки руїну і смерть, але одночасно і щасливе життя, волю і мир у світі, коли він стоятиме по боці Христа. Віра і тільки єдина віра дає нам силу проти надії надіятися! З цією вірою в серці, певний остаточної перемоги Добра над злом і неволею у цілому світі, зустрічав цьогорічний Великдень теж і американський нарід. „Воскресіння і Воля" — видніло з наголовків святочних статтей. Хай же „Воскресіння і воля Україні" буде нашим великоднім привітом нашому громадянству і всьому українському народові!

Христос Воскрес!

„ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ТУМАН"

Московська „Литературная Газета" (14 січня) пише, що надрукований в Києві українською мовою збірник статтей про російсько-українське літературне єднання „допоможе розвіювати жовто-блакитний туман української буржуазної науки". Слово жовто-блакитний взято, звичайно, в лапки, щоб надати йому презирливо-іронічного значення. Але цей „туман" чимраз дужче починає колоти московські очі. Проблема міжнаціональних відносин, вірніше відносин російського народу з усіма іншими народа в СССР, наче пожежа, розростається і захоплює щораз нові ділянки.

За останні десять років „ленінсько - сталінська" національна політика зійшла на такий слизький шлях, що загрожує, при відповідних умовинах, вилитися в страшний катаклізм. Ще в ході минулої війни совєтська пропаґанда не то не відважувалася говорити про керівну ролю російського народу, але взагалі ставила цей нарід позаду інших. Коли Україна була окупована німцями, „Известия" (28 листопада, 1941 р.) в передовій статті про мітинґ евакуйованих українців писали, що Україна іде „в одному ряді з Білоруссю і Литвою, з росіянами і грузинами, з узбеками і казахами на битву за свою велич і свободу, за своє майбутнє". В згаданій статті нічого не говорилося про комунізм і, як бачимо, російський нарід поставлено нарівні з іншими, а наперед висунено український патріотизм. Та ось війна закінчилась, і відбувається нечувана в практиці СССР політична подія: крім традиційної подяки Сталінові, 30 липня 1945 року 7-ма сесія Верховного Совєту України висилає привітання „великому російському народові". В цей повоєнний час визначилася московська національна політика, що привела до святкування Переяслава.

Одначе це святкування не проходить легко і супроводиться рядом небезпечних для Москви процесів. Дуже сміливі припущення західніх обсерваторів про те, що впливи України в справах СССР починають рости, — не позбавлені ґрунту. Чомусь на різні відповідальні становища в УССР останнім часом ставиться людей з виразно українськими прізвищами. Вперше за всю історію секретарем компартії на Україні став українець (Кириченко), „прем'єр" — теж українець (Кальченко). Секретарі обкомів і обласних рад на 95 відсотків українці (Клименко, Кириленко, Гайовий і т.д.). Люди з такими прізвищами не можуть бути росіянами. Звичайно, нам тяжко судити тут про українськість цих людей, але це не випадок, а тенденція виставляти цих людей. Командують чорноморською фльотою і Одеською військовою округою українці. Делеґація компартії СССР на з'їзді робітничої (комуністичної) партії Польщі складалася з Хрущова, Михайлова, секретаря московської компартії, Корнійчука, як представника партії і уряду України, та Авхимовича від Білоруси. Хрущов на цьому з'їзді говорив про „Польщу, Росію, Україну, Білорусь" як про рівнорядних партнерів. Ми розуміємо фальш цього твердження, але Хрущов мусить трактувати „Росію" лише в її етнографічних межах, і фантазії білоросійських емігрантів про те що „Росія — це і Кавказ і Україна і Середня Азія" — не мають і не матимуть там ніякого ґрунту.

На з'їзді компартії України, що відбувся минулого місяця, вину за господарчі неуспіхи виразно приписувано помилкам і невдалому керівництву московських міністерств. Це теж „новина". Досі панував принцип, згідно з яким вину за будь-які неуспіхи покладалося на низове керівництво, а верхи вважалися непомильними. Така зміна вказує на те, що українські комуністи „знахабніли" і почувають себе вільніше. До „новин" належить також чимраз сміливіше підкреслювання факту, що не тільки російська культура впливала на українську, але й навпаки. В Москві, певно, зрозуміли, що однобічне підкреслювання ролі російської культури справляє небажане враження, і тому дозволили такий „лібералізм". Міністер культури Литвин і поет Рильський вже говорили про вплив української культури на російську.

У різних урядових звідомленнях Кримську область вже подається як область УССР. На „освоєння" необроблених земель їде молодь з Росії і України, при чому росіян здебільшого везуть на Алтай, а українців у Казахстан. Це теж вказує на якісь окремі завдання, призначені цим двом народам.

З наведених фактів тяжко зробити якісь висновки. Одначе, вони не є випадкові. Вони вказують на наявність російсько - української війни всередині СССР. Співвідношення між двома народами поставлено виразно і гостро. Ще ніколи в історії СССР українсько-російський спір не досягав такої гостроти. Непокоять Москву не лише живі, а й мертві українці. Давно вилучені з обігу, імена провідників українського визвольного руху знову виплили на поверхню московських пропаґандивних хвиль. Леся Курбаса, про якого мало хто вже пригадує, а ті що й пригадують, не відважаться вимовити його ім'я, московський журнал „Искусство Кино" (ч. 2, 1954) називає „махровим буржуазним націоналістом". Партійний орган „Коммунист" (ч. 1, 1954) проклинає ідеологів українського націоналізму Донцова і Юркевича, які хотіли „отруїти трудящих України отрутою націоналізму, защепити їм ворожнечу до російського народу". Цей журнал визнає, що „українським робітникам і селянам довелося перемагати жорстокий спротив буржуазних націоналістів". Добре, що „Коммунист" стверджує, що українські робітники і селяни (які тут ні до чого) „за допомогою червоно ґвардійських загонів Москви і Петрограду вигнали Центральну Раду з Києва". Український народ тепер з авторитетного джерела довідається, хто йому влаштовував таке пекло.

„Коммунист" запевняє своїх читачів, що українські націоналісти були платними аґентами західньо - европейських імперіялістів і хотіли їм продати Україну. А обіцянки створити вільну і незалежну Україну були, мовляв, обманом. Російський журнал слова „вільну" і „незалежну" бере в лапки і подає в українській мові. Це теж „новина".

Всі товсті совєтські журнали на початку цього року подали великі „наукові" статті, метою яких є розвіювати „жовто-блакитний туман".

Об'єднані зусилля українців на батьківщині і у вільному світі примусили Москву до відвертої війни. Вона відбувається в складних і часом незрозумілих обставинах. Сьогодні Москва не може перемагати, а Україна не може визволитися. Одна і друга сторона роблять різні заходи, які витворюють непередбачені ситуації. Давно вже жорстока дійсність створила прислів'я: Москва сльозам не вірить. І вона не спиниться ні перед якими злочинами, аби втримати поневолені народи.

(Л. Л.)

Іван Кедрин

КРАЙ, ЯК ЦІЛЬ ЧИ ЗАСІБ

Здається, що в цьогобічній пресі ні одного народу, поневоленого Совєтами, не пишеться стільки про конечність зв'язку з рідним краєм, як в пресі українській. Постала ціла теорія про „примат Краю", яка зіштовхує вартість еміґрації на дальший плян. Політична думка тільки виграє на тому, коли в обмірковуванні проблеми „Край і еміґрація" будуть точно спрецизовані спільні й розбіжні для обох цих понять точки, спільні й розбіжні цілі й завдання.

Докори на адресу української еміґрації, що вона відірвалась від рідного краю, здебільша невірні, або — кажучи ще інакше — правильні тільки в дуже малій мірі. Нема найменшого сумніву, що те перше покоління українців, що вийшло з України чи то між двома світовими війнами чи після останньої війни, зберігає до рідного краю найглибший сантимент, глибоко живе його болями і відчуває свій духовий зв'язок з ним. Як цей сентимент поглибити і як його використати для практичної роботи поза межами батьківщини для добра батьківщини, — це тема, на яку вже списано і сказано велику силу великих слів.

Проте проблема „Край — еміґрація" існує далі. Останні події в політичному житті української еміґрації зактуалізували знову цю проблему. Вони вказали саме на той небезпечний, рисковний бік такого поучування еміґрантів про „примат Краю", яке може довести до висновку, що Край має безпосередньо встрявати в справи еміґрації і вирішувати їх, а еміґрація має втягати Край у свої внутрішні еміґрантські групові, ба навіть персональні спори. Якщо дійсно на цьому має полягати підпорядкування себе „волі Краю" і признавання „примату Краю", то це жалюгідний принцип. Ми переконані, що теоретики, говорячи про примат Краю, не мали на увазі аж такого викривленого образу взаємин „Край — еміґрація", як він виявив себе у світлі останнього розламу в одному українському політичному таборі. Саме в тому таборі говорилось завжди про Край, як надрядний чинник. Не піддаючи в сумнів патріотичних почувань нікого з земляків, треба, проте, поставити питання, чи гучні слова про „добро батьківщини — найвище право", дійсно не є в устах численних найгомінкіших земляків тільки пустою патетичною фразою, яка далеко не покривається з ділами у добро батьківщини.

Конкретно: Широка українська громада по цьому боці залізної завіси, можна сміливо твердити: вся громада поза тим одним політичним табором і дуже поважна частина того самого табору, збентежена взаємними „ревеляціями", що їх — у полемічному розпалі — роблять обидві посварені частини одного політичного табору. Ці ревеляції полягають у тому, щоб 1) переконувати себе взаємно і все громадянство, що тільки та, а не друга, сторона є дійсним речником краю і діє дійсно згідно з волею Краю, 2) як на доказ покликатися при цьому на різні документи, отримані з Краю, і на свої зв'язки з Краєм і 3) дискредитувати один другого за зв'язки з чужинецькими, неукраїнськими чинниками, включно з виразним обвинувачуванням, що, мовляв, така то група бере з такої то чужинецької каси гроші. Широке українське громадянство глибоко згіршене таким видовищем і глибоко стривожене. Річ не в „етичних пересудах", не в маніжливості щодо метод боротьби. Річ у тому, що така полеміка ведеться, наче б ми жили у світі, де нема совєтської розвідки, де нема референтів справ підсовєтської еміґрації в різних совєтських амбасадах на Заході, і наче б ніхто у широкому світі не цікавився тим, що пишуть і що про себе самих говорять українці. Покликування на волю України в такій формі, як це ми мали нагоду читати в останніх тижнях і далі ще читаємо в деяких еміґрантських органах преси, це не тільки зловживання фірмою батьківщини. Це щось гірше, бо це є постачанням матеріялу ворогам батьківщини для масових репресій в Україні і для дискредитації українського визвольного руху в самій Україні та поза нею. Це є дискредитуванням теж політичної зрілости тих політичних гуртів, що їх ті часописи репрезентують і перед якими редактори тих часописів є відповідальні за те, що вони пишуть і друкують. Український читач не може вийти з дива, читаючи, як одні і другі хваляться своїми тісними конспіраційними зв'язками з революційним підпіллям в краю і як в отій полеміці говориться вже просто про „американські чинники", втягаючи їх так само легкодушно і шкідливо у внутрішньопартійні українські розгри, як втягається туди нещасну й знедолену Батьківщину.

Край має безумовно примат. Примат у тому розумінні, що всі діла, творені на еміґрації людьми, що вийшли з Краю, мають вестись під кутом добра і визволення Краю. Це духовий примат, це духовий провід. Любов до тої самої країни, прив'язання до минулого і той самий ідеал визволення від окупанта — це духовий зв'язок між Краєм і еміґрацією. Коли боротьба за здійснення того ідеалу вимагає організаційних і інформаційних зв'язків — творіть їх і робіть їх, але не говоріть про них. Вони принесуть славу в слушний час тим, що мали революційну ініцятиву у своїх руках, показались відважнішими, меткішими і зручнішими від інших еміґрантів, що для тієї ділянки праці не мали зрозуміння чи хисту. Ті діла принесуть славу їх носіям у той слушний час, коли можна буде говорити про ті справи, виявити їх і розшифрувати. Коли ж хтось хоче робити собі цими справами славу вже нині, то викликає своєю самохвальбою і своїми ревеляціями про своїх політичних противників протилежний наслідок у всій здоровій українській опінії. Бо не можна здобувати собі пошану й симпатію писанням, яке очевидно приносить рідній справі шкоду: б'є безпосередньо по земляках у Краю і по престижеві еміґрації за кордоном. Коли дійсно треба мати пієтизм до Краю, його страждань і його геройства, то тим паче не можна зложивати його фірмою і збільшувати його мартирології легкодушною писаниною. Бо Край і його добро були, є і мають залишитись ціллю задумів і діл всіх земляків поза його межами, а ніколи не може Край стати засобом у внутрішніх еміґрантських спорах і засобом для здійснювання амбіцій окремих діячів еміґрації.

ПІД ВЕЛИКДЕНЬ

Великдень — свято перемоги життя над смертю, свято весни і радости. Згадка великої містерії Великодня, гомін воскресних дзвонів, пробуджена весна з яскравим сонцем, зеленню і квітами дають багато причин до радости і надій. „Але коли небо є повне радости і миру, дійсність на землі є цілком протилежна" — ствердив у своєму великодньому посланні до народів світу глава Католицької Церкви Папа Пій XII. Справді бо, не тільки радости й миру немає сьогодні на землі, але й небагато надій на них залишилось ще поділеному на два ворожі табори та загроженому найстрашнішою зброєю людству.

„Не бійтеся!" — сказав Ангел тим, що перші прийшли до гробу Христа і застали його порожнім. „Мир вам!" — сказав Христос, об'явившись, після Воскресіння, своїм учням. „Не бійтеся" і „мир вам" — це два поняття і дві правди, за якими найбільше стужилось людство й які сьогодні чи не більше від того людства віддалені, ніж в тому часі, коли були проголошені. Немає миру і всі люди бояться.

Об'єктивно розцінюючи сьогоднішнє положення в світі, можна з усією певністю твердити, що всі народи бояться війни. Бояться тієї війни вільні народи, бояться її й поневолені, боїться її і Кремль. Немає у цьому нічого дивного, коли зважити, що в розпорядженні людства є зброя, якою направду можна знищити світ. Загал знає тільки окрушини тієї страшної правди і тієї неймовірної загрози, яка криється в поняттях атомової і водневої зброї в усіх її відмінах.

Але страх перед війною і рівночасно свідомість наявности того страху в противному таборі створює зачароване коло, бо взаємно невтралізує той страх, отже стоїть на перешкоді до справжнього замирення, створюючи стан перманентної „холодної війни", яка легко може виховитись з-під контролі й перетворитись у „справжню, стрілянну війну.

Яка ж в цьому позиція поневолених народів? Колишній президент Герберт Гувер минулого року заявив, що для поневолених народів єдиною надією на визволення в теперішніх обставинах може бути „загальний катаклізм". Це у великій мірі правда. Ці народи найкраще знають комуністичну відміну російського імперіялізму, отже і здають собі справу з того, що без „загального катаклізму" Москва ніколи не випустить їх із своїх кігтів. Тому теж і серед багатьох представників тих поневолених народів спостерігається обурення на політику очолюваного З'єдиненими Державами західнього світу та на його „конвульсійні намагання", привернути світові мир з допомогою переговорів та компромісів. Можливість визволення тільки серед „загального катаклізму" є вже, можна б сказати, в підсвідомості людей, країни яких у неволі. Не було б помилкою твердження, що, наприклад, більшість українських еміґрантів свідомо або підсвідомо прагнуть війни, як єдиної в їхньому розумінні можливости та надії на визволення нашого народу.

Це нічого дивного, бо воля є для нас таким великим поняттям, що для неї і за неї ми готові — бодай словами — принести кожну жертву, часто в надії, що нас самих, як одиниць, ця жертва помине. Заледве сто тисяч долярів, зібраних на Народний Фонд від мільйона українців у цій країні, більше, ніж переконують, що не великі з нас герої і не багато між нами таких, які були б готові на самопожертву для тієї волі, про яку ми з таким запалом деклямуємо.

У цьому ми не гірші й не ліпші від усіх інших народів. Відоме ж прислів'я, що англійці теж завжди готові воювати за свою волю до останнього . . . француза. Але з цього ми повинні здавати собі справу, ми повинні це собі одверто сказати і поробити відповідні висновки. Атмосфера Великодня на це ще найкраще надається. Не зважаючи на всі зв'язувані з війною можливості і надії, ми повинні сказати собі одверто, що війна не є єдиною надією на визволення, і це повинно ще тільки збільшити наше бажання і нашу рішучість працювати для визволення нашого народу, бо тільки тоді можна сподіватись справжнього миру. Для такого миру ми повинні працювати і змагати всіми нашими силами. В теперішніх обставинах таку наймогутнішу силу становить поширювання правди про Україну та максимальний розвиток і збагачування наших духово-культурних надбань. Це й є та наша „важка артилерія", ті наші „найгрубші калібри" в допомозі українському народові в його героїчній визвольній боротьбі. На це нам треба єдности, свідомости, жертвенности і справжнього, а не деклярованого патріотизму. Хочемо ми і повинні працювати для миру, який є рівнозначний з визволенням українського та інших поневолених народів. Не надіями на війну ,але твердою, наполегливою і всебічною щоденною працею і творчістю треба нам той мир здобувати, в тому глибокому переконанні, що воля українського народу лежить не так в руїнах атомової та водневої війни, як радше в силі духа й в тій одвічній Правді, яка була розп'ята, але воскресла і смертю смерть перемогла.

Юрій Яновський

ДИТИНСТВО

(З роману „Вершники")

. . . У вербну Неділю прадід приходив рано з церкви і свяченою вербою зганяв Данилка з печі: „Верба, хльос, бий до сльоз! Верба б'є, не я б'ю. За тиждень — Великдень: будь великий, як верба, а здоровий, як вода, а багатий, як земля". І свячену вербу ховають за ікону, це найдужчі ліки, коли дитина сохне, жовтіє і висихає. Тоді мати вербу тую варять, а воду зливають у ночви і при повному місяці купають малу Вустю й приказують: „Місяцю-Адаме, ім'я тобі Овраме! дай тіла на ці кості, а як не даси, то прийми мощі".

Вечорами дівчата співають веснянок, сівши череном чи лавою, а хлопці не сміють підспівувати, бо це дівоче діло — весну славити, і співають — „а вже весна, а вже красна, із стріх вода, із стріх вода капле, із стріх вода кап-ле" . . . І в роботу і в дозвілля, на панських ланах і на своїх горьованих, натщесерце й поївши, після голодної зими — дівчата співають і славлять весну, а парубоччя табориться округ них, така вже степова вдача — в усіх світах співати, і навряд чи хто в світі так співає, як степовики.

Так у співах та в каторжній роботі кінчається березень і починається місяць квітень, коли все зацвітає — біла береза і проліски, золотий горицвіт та пухнастий срібно-бузковий сон. І вишневі сади стоять мрійні, білим плесом у нагрітому степу, йде дощ краплистий, збиваючи легенький пил і паруючи, діти, замурзані й голодні, бігають під дощем: „Дощику, дощику! зварю тобі борщику в новенькому горщику, поставлю на дубочку, дубочок схитнувся, а дощик линувся".

Данилко колише малу Вустю й не може вибігти на дощ і коли вже вона вмре, а її покладуть на лаву, як дорослу, дід Данило прочитає Псалтиря, наче вона справді щось зрозуміє з тої шкуратяної книги, а потім мама мусить спекти добрих пирогів із картоплею чи квасолею, щоб пом'янути Вустину душу, хоч маленьку й уредну, проте людську душу, яка без поминання і з хати не вилетить.

А як добре пахнуть мертві, коли їх покладуть на лаву, у віконце простягаються сонячні руки, прадід Данило читає книги — Псалтир, вогник над свічкою ворушиться, як бджола коло квітки, пахне мертвяком і стружками з сосни, можна сидіти в кутку і довго-предовго дивитися, що на лаві лежить чужий чоловік — жовтий, мов Бог на іконі, а над ним літає його душа, і треба поглянути на склянку меду, що стоїть на покутті, з неї душа п'є мед і меду меншає, а душі так і не видко, — яка вона в того дядька була — як жайворон чи як ластівка, а мо' метеликом чи й великим кусючим джмелем.

Пиріг з квасолею дуже смачний і м'який, Данилко їсть його натхненно, пам'ятаючи, що це за упокой, а тітка того мертвого дядька така дурна, що зовсім забуває, скільки пирогів вона дала Данилкові, — хоч бери й десятий — нічого не скаже і лише голосить укупі з сусідами. Дуже радісно, коли хтось умирає — без Данилка та справа не обходиться: прадіда кличуть читати, а правнук іде за поминальника, отак удвох і годуються, а надворі весна, і теплий дощик збиває куряву, і піст перед Великоднем котиться вже, як горіх.

А в білий тиждень, коли білять хати, чепурять подвір'я, Данилкова мати, хоч і бідна господиня, що й кози в дворі не має, а й вона той двір обмете й обмиє, і хату обмережить цяточками й ружами, коло печі цілісінький день товчеться і нема ні в кого в селі такого хисту прикрасити піч.

І все село те знає та кличе її, Ригориху, і вона малює піч синім і червоним, чорним і рудим, жовтим і зеленим, як учила її покійна мати, згадуючи далеку свою батьківщину побіля міста Золотих Нош, звідки було її взято. От за такою роботою білий тиждень і кінчається, настає Великдень, він пов'язується у Данилка з материнськими сльозами, бо батько не вилазить із чужих хат і випиває з усіма, хто його частує.

І цього чабана Ригора частували всі, і Ригор лаяв багатирів, у яких пив, розповідав байки про попівські діла і кричав, і проклинав пропаще життя, а його слухали й не перебивали, бо знали всі, що Ригор зараз заспіває, а після того співу нічого вже людині не треба.

Данилко знаходив батька й вів додому, дорогою він лаяв його всіми словами, які чув од мами, а Ригор ішов, намагаючись іти рівно, і плакав усю дорогу. Дечиї хлопці дражнили Данилка таким батьком, та Данилко, притуливши батька до чиїхось воріт, хутенько наздоганяв хлопців і розпочинав жорстоку баталію, бився сам проти кількох і повертав до батька заюшений кров'ю, з подертою сорочиною, проте переможний, примусивши поважати нетверезість свого батька й віднявши для повноти перемоги великодні гостинці у розгромленого ворога.

У хаті сиділа коло столу мати й сидів прадід, на столі бідне розговіння, суворо й урочисто подавала мати батькові свячений хліб, і п'янничка нарізав його хрестом і скибочками, як господар дому, і роздавав родині. У матері по кам'яному обличчю котились сльози й падали на хліб. Данилко сидів затятий і клятий після битви за честь роду, прадід Данило блискав очима з-під кошлатих брів, і Великдень був Данилкові за напасть, бо стільки баталій, скільки одбував він цього великого весняного свята, хватило б іншому хлопцеві на цілий рік.

Данилко віднімав у багатих сопліїв паску й крашанки, за невтралітет гойдався на чужих гойдалках, годував мишей свяченими крихтами і придивлявся, як саме миші перетворюються через цей гріх на летючих кажанів.

І Великдень був у ясній ході весняних днів не справжнім святом, і краще було на Проводах, коли все село збиралося на гробки поминати родичів, і з кожною могилкою христосувалось та сідало над своїми й поминало. Чарка кружляла од старого до малого, „нехай спочивають, та нас дожидають", „щоб їм легко лежати і землю держати", і коли батько Ригор заводив про Страшний суд — люди сходилися звідусіль і шкандибали старці — „та подайте ж ви, матінко моя, подайте" і мама сиділа зажурено над бабиною моги-

Дам'ян Горняткевич

ПЕРЕМОГА ПРАВДИ

Довгих десять років минуло з тої хвилини, коли ми розпрощалися з нашою рідною землею, гнані маривом наступаючого новітнього Джінгіс-Хана. Серед щоденних праць і турбот забуваємо хвилево про все, що залишили за собою, але в святковій хвилі відживають з усією силою спогади, стають такі ясні й близькі, що й наша сіра буденщина уступає їм місце, неначе щезає перед нашими очима. Зокрема два свята відновлюють ці візії: Різдво й Великдень. До наших вух долітають тоді далекі звуки великодніх дзвонів, радісна воскресна пісня, перед очима майоріє чудовий кольорит весняного неба, перший вишневий квіт, а там церковний святочний похід зі священиком на чолі й врешті вся сільська молодь, що виводить гаївки-веснянки. Як символічну грудку рідної землі — зберігаємо і дорожимо тут, на еміґрації, нашими прадавніми звичаями, вони стають для нас гейби ватрою, що огріває зболілі серця та скріплює наші надії.

Чим далі відбиваємося від рідної України, тим сильніше огортає нас прикре почування, що затрачуємо не одну цінність, яку виплекали наші предки впродовж віків. Ще за нашого побуту в еміґрантських таборах у Західній Европі,ми бачили, як наша молодь виводила під час Великодніх Свят гаївки, або як таборова процесія йшла на кладовище відвідувати могилки своїх рідних. Ще й тут за океаном дорожимо, щоправда, всіми нашими церковними обрядами, зате занедбуємо наші народні звичаї, зокрема гаївки, не згадуючи вже про обжинки або весільні святкування. Гагілки, обжинки і сватання відійшли в нас уже тільки до сценічного репертуару, а коли взажимо, що наші професійні театри в останньому часі ледве толерували т. зв. етнографізм, — ці прадавні українські звичаї занедбуються щораз більше на новому терені. Це все діється з великою шкодою для традиції, яку в першу чергу ми повинні спопуляризувати і плекати в себе.

Це тим важливіше, що звичаї, зв'язані з приходом Великодня (зокрема, крашення писанок), а далі й самі гаївки, хоча й виявляють поганський світоглядовий характер, то все таки Церква не поборювала тих обрядів. Вже цей один факт каже нам відноситися до цих звичаїв зі зрозумінням і пошаною. Але тут виринає настирливе питання: чим пояснити цю далекосяглу толеранційність нашої Церкви до цих обрядів, яка з-правила викорінює всіляке зло в суспільному житті? Чому впродовж довгих сторіч гомоніли під самим стінами церков оці пісні, що походять ще з поганських часів?

Щоб відповісти на це питання, мусимо усвідомити собі, чим є на ділі українські гаївки - веснянки та їм подібні весняні обряди? Це ніщо інше, як звеличування природи, що пробуджується зі зимового сну до нового буйного життя. Саме такий характер має звичай крашення писанок із цілою своєю багатою символікою, головно в орнаментиці, таким самим змістом насичені й наші гаївки. Гаївки є живим образом веґетаційної сили природи. Це неначе широка картина - триптих, що розгортається перед нами у трьох складових частях. Перша — це вичікування й виликування весни.

Прийди, весно, прийди,
Прийди, прийди, красна,
Принеси нам збіжжя,
Принеси нам квіток...

І хто знає, чи вдавнину не виходила навіть якась процесія на горби раннім ранком, до схід сонця і з тугою не співала таких пісень?

А коли появлялися перші передвісники весни, їх вітали теж співом:

Чом ти, жайворонку, рано з виря вилетів:
Іще по гороньках сніженьки лежали,
Іще по долинах криженьки стояли?
— Ой я ті криженьки крильцями розжену,
Ой я тії сніженьки ніжками потопчу.

Вже свято Благовіщення є святом землі, воно виявляє в народних віруваннях глибокий містицизм, гуцули кажуть, що в цей день Бог благословить землю, а навіть сам вкладає Свою голову під її поверхню, щоб її огріти, і від того будиться всяке сотворіння зі зимового сну до нового життя. Летять із вирію журавлі, жайворонки, щука розбиває хвостом лід, рибалки святкують цей момент і ворожать собі добру ловлю.

Вже з уведенням християнства відбувалися хоровода дівчат, які радісними співами зустрічали весну, починаючи від Благовіщення. Щойно Церква пересунула ці святкування на Великдень, щоб не порушувати ними поваги Великого посту.

Радість з приводу приходу весни знаходить свій вислів у тексті гаївки;

Рання весна воскресла —
Що жесь нам принесла?
Принесла я росу — дівоцькую красу,
Дівоцькая краса, як на весні роса,
В меду ся купала, в вині випливала.

Звичайно весна приходить до нас не сама, а в товаристві своєї „доньки - панянки" й „мизинного чада - дитини". З її приходом у дусі народних вірувань відчиняються небесні ворота, з них падає на землю благодійна роса, що перетворюється доволі часто в солодкий мед. В ряді найближчого оточення весни являється з-правила теж воротар (названий у піснях також володарем), що відчиняє ворота зі щирого золота, а згодом і саму церкву. Як прояви весни, що вже прийшла й перемогла зиму, виступає в нашій народній поезії теж зелений шум і тягне за собою природу до нового життя.

Ой нумо, нумо,
В зеленого шума —
А в нашого шума
Зеленая шуба.
А шум ходить по діброві...

Так зачинається у нас хліборобський рік.

За першою картиною — виликування й привітання весни йде друга, це обрядовий акт засівання зерном. Тут лунає вже не тільки сама пісня про сіяння, приміром, маку:

При долині мак,
При широкій мак!
Ой, як чистий, головастий
І корінням коренастий!

Молодії молодиці,
Завивайте головиці,
Станьте ви в ряд, тут буде мак!

а далі й ритмічні рухи дівчат у гаївковому хороводі імітують наростання рослин.

Врешті останньою дією цієї весняної містерії є обряд „завивання" й „плетіння", що розгортається в танкову гру. В ньому бачимо символіку веґетаційної сили природи, що переходить у своїй буйності в „кривий танець".

Кривого танця йдемо,
Кінця му не знайдемо,
То вгору, то вдолину,
То в ружу, то в калину.

Цей акт має відтворювати завивання горошку, огірків, а врешті імітувати розливність доплививів рік.

Вийся, горошку, в три стручочки, а роди,
Боже, в штири, в штири, щоб тебе черви не точили.

В дії виконування гаївок на кладовищах бачимо залишки культу померлих, який нагадує нам поминки небіжчиків і надгробні трапези.

Отже, як бачимо з цього короткого огляду, українські гаївки, це тільки прославлення природи, дуже далеке від згіршуючих форм староримських вакханалій. Цим звеличуванням наші предки віддавали честь їх Творцеві та на свій лад ставили його нескінченну силу й велич. — **Саме тому Церква** не потребувала поборювати цих виявів примітивного релігійного культу й допускала їх навіть перед пороги своїх святинь. Таким чином дала ще один доказ своєї толеранції і своєї сили. Правдивий релігійний світогляд здобув ще раз свою перемогу.

Р. Купчинський

БІЛЬШЕ УВАГИ ГАГІЛКАМ

Великдень — свято весни, дзвонів і пісень. Це не Різдво, закутане в сніговий кожух — свято хат і родин, а велика пам'ятка Воскресення Христа, а рівночасно воскресення природи — свято вільного простору і свято громади.

Каже Богдан Лепкий про Різдво:

„Ціле село єднається,
Немов одна родина..."

Але наскільки більше єднається село на Великдень! Вже сама великодня сповідь давала поштовх до єднання, до прощення взаємних гнівів. А за нею спільне перебування чи то коло церкви, чи участь у гагілках та забавах, чи парастаси на кладовищах — за померших. Усе це об'єднувало громаду далеко щільніше, як Різдво.

Ясна річ, місто не мало, бо й не могло мати, того всеродинного характеру Великодня. Змінені обставини життя, розпорошеність між іншими націями, більша віддаль — не давали змоги святкувати Великдень згідно з традицією.

Мало цього! Навіть те, що можна було перенести в місто — ми чомусь не переносимо. Великодня традиція обмежувалась на воскреснім Богослуженні і свяченні пасок. Старий звичай відправ на гробах, на другий і третій день Великодня, перейшов у Галичині на Зелені Свята.

Львів, чи більші міста Галичини ні разу не влаштували публічних гагілок. А так до цього надавалася площа св. Юра, і було кому їх улаштувати. Були навіть спроби зорганізувати хор і групу „гагілкарів", але чомусь воно не вийшло. Мабуть заважили в тому українсько-польські стосунки, але й у не малій мірі теж і наше недовір'я до краси рідної традиції. А чи не варт було вивести 20 - 30 пар молоді на Святоюрську площу, щоб порадувати душу і співом, і хороводом, і одягами:

„А кривого танцю,
Та не виведем кінцю,
Треба його вести,
Як віночок плести..."

Не маючи піддержки, заохоти та пошани в місті, почали гагілки завмирати і по деяких більш „поступових" селах. Тоді і там прекрасний Великдень ставав сірим та глухим. Хіба ще дзвони, і то не дуже часто, розбивали монотонну тишу.

Які тепер Великодні — там, на рідних землях, не берусь відгадувати. Але не думаю, щоб хтось культивував гагілки, чи інші великодні традиції. Адже це не йде по лінії не тільки релігійної, але й національної політики большевицького уряду.

Цікаво, що ми, на еміґрації, передовсім у ЗДА і в Канаді, задержали багато більше традицій Різдва, як Великодня, чи Йордану. Декілька спільних „свячених" і час від часу якийсь концертик гагілок — це все тільки залишки, а не жива традиція, хочби й пристосована до змінених обставин.

Про Йордан вже й не згадувати. Він з прекрасного збірного свята під склепінням небесної бані, над замерзлою річкою, рікою, чи ставом — перейшов у мури церков і змінив зовсім свій характер.

Вертаючись до Великодня пропоную:

Вивести гагілки в наших скупченнях у ЗДА, Канаді, Арґентині та ін. країнах нашого поселення, але вивести їх публічно. Нехай хор дасть концерт гагілок під голим небом, а відповідно дібрана і вбрана група виведе кілька хороводів. Це напевно принесе не тільки насолоду українцям, але й притягне увагу чужих народів.

Скаже хтось: пощо?

Бо гарне!

Скаже хтось: тяжко!

Напевно легше, як виглядає.

Наприклад, у Ню Йорку дуже легко.

Думаю, що такі „Гагілки" зробили б щонайменше таку саму прислугу українській справі, як похід чи віче.

Старі-старі ці наші гагілки. Співали їх предки вже тоді, як наші полки щитами поля веселили, списами гори підпирали. Тому стільки в цих піснях погідности і незвичайної в нас життєрадости.

Бо виграні вони ще на сонячних струнах волі.

Тому подумаймо, чи не приділити їм більшої уваги!

Михайло Островерха

„ОДИН ІЗ ВАС ЗРАДИТЬ МЕНЕ..."

Міляно.

На дворі гамір, весняний гамір. Сонце, зелені пуп'янки дерев, перші спалахи гомону цвітів, крик розбавленої дітвори, синява неба скрегіт трамваїв, спішна хода людей, шум і гін авт — усе дає живу картину отієї італійської весни.

У глибині, — від майдану Данте дивлячись, — видніє старовинний замок, колись Вісконтів, пізніше Сфорців. Довкола нього розіслались травники, покриті прозорими туманами з річки Навіліо, що — згідно з плянами Леонарда з Вінчі — довкола обливає цей замок.

Цвітуть магнолії.

Іду в долину Корсом Маджента. Виринає могутня баня Доната Браманте на — дивно орієнталізованого стилю братів Льомбардів — церкві Санта Марія делле Граціє. Минувши подвір'я церкви, заходжу до рефектаря О.О. Домініканів. Старий дверник пізнає мене, без слова пускає. Він уже знає мою звичку, що стала душевною потребою. Коли біль, туга запалять серце, душу, тоді я заходжу до цього рефектаря. І завсіди, як і цим разом, сідаю біля наостіж відчинених дверей, що виходять на просторий городець, брамантівським, — увесь у ґраціозних луках ренесансу, — кружґанком обведений. По середині городця плесо фонтани хлюпотить, бризкає, хвилює від спадів води, що здіймається угору. Довкола басейну цвітуть рожі, що їх дбайливо пильнують темнозелені та мовчазливі струнні кипариси. На плесі фонтани купається, милується сонце й небесна синява, прикрасившись у лепестки рож, що вітер, граючись, скинув їх на плесо. Теплий запах — вологий рож, сухий кипарисів сповнюють цей городець аж по вершок бані Брамантія.

Тиша!

Така тут тиша, що хлюпіт фонтани, це найсильніші тони дивної симфонії на тлі найбільшої драми людства, що ось, перед моїми очима.

На чільній стіні рефектаря: Тайна Вечеря Ісуса Христа з Апостолами, що фреско-темперою виконав її Леонардо з Вінчі.

Ісус Христос — востаннє за свого земського життя на спільній Вечері, прощається з своїми найближчими друзями, Апостолами, лишаючи Свою Основу спасення для усього Людства: Пресвяту Євхаристію!

У душі Леонарда болем затремтіли слова Спасителя на Тайній Вечері:

— „Один із вас зрадить мене".

І ось, тут, на стіні бачимо як мистець передав цю хвилину психологічно; хвилину найважчої душевної і тілесної драми Богочоловіка і Чоловіколюбця на землі.

Споживаючи прощальну сумну Вечерю, зо смутком гуторили Апостоли. Бо відгук слів Христа:

— „Один із вас зрадить мене" —

— не всі в одну мить уторопали. Між Апостолами зчиняється рух. З кінця стола летить до Христа Тома й, насуплений, підносить запитайно вказуючий палець правої руки догори:

— Хто?

Молоденький Іван, — чистий і великий духом, у своїй юності неустрашний, до останнього віддиху Христа на землі не відступає від Нього, —

— сидючи біля Христа, — при цих словах ніжно падає на груди Його.

Палкий, нестерпний, поривний Петро, приваливши до канта стола Юду, що сидить між Іваном і Петром, притягає раптово Івана до себе й нахиляється до вуха Іванового і питається:

— „Про кого говорив?"

А Іван, у глибоко болючій ніжності, довірно питається Христа:

— „Господи! Хто ж це такий?"

Очі ж і слух усіх на цю неймовірну вістку зависли на обличчі, на устах Ісуса.

Сам Юда, якого Петро, — тримаючи в правій руці ножа і ждучи відповіді, — далі собою привалює до стола, свої злі очі вп'ялив у обличчя Христа.

Христос на довірний запит Івана відповідає:

— „Той, кому наставлю хліб, замочений у солі".

(„І вмочивши в сіль кусок хліба, подав його Юді Іскаріотському, синові Симона").

Повне збентеження, душевна суматоха в Апостолів, біль у Христа.

А Христос далі:

— „Чи ж не я вибрав вас дванадцять? Одначе, один із вас дияволом є".

(— Це так про Юду Іскаріотського Симона", — пояснює Євангелист Іван).

Христос вже відчуває свою земську кончину і до Юди, — що сидить пригноблений, придавлений поглядами зневаги, огиди до нього Апостолів, — каже:

— „... роби швидко те, що ти зачав робити".

Юда з пекельною пітьмою у душі вилітає на двір у чорну прірву ночі.

*

Думкою іду дальше за Христом. Він покидає кімнату, де спожили Останню Вечерю, і з вибраними Учнями поринає у пітьму ночі. Іде Долиною Божого Суду — Долиною Йосафата, переходить Річку Чорну — Кедрон, і йде туди, куди часто з Учнями на розмови й на молитву ходив, а саме, в город Панівка Олії — Гетсемань.

І тут, Чоловіколюбець, у своїй людськості, повстає проти терпіння і просить у Бога-Отця ратунку:

— „Віддали від мене чашу цю"!

Але по довшій душевній боротьбі промовляє до Бога-Отця:

— „Хай буде воля Твоя"!

Учні ж, ті вибрані, ступившись у душевній напрузі, під деревом у видолинку — спали.

*

Хлюпотить, плюскоче фонтана і виграє мелодії вічности.

Гемпстед, 14 квітня 1954.

З наших буднів

ВЕЛИКОДНЄ

Моє село було під горою, а може радше, під гіркою.

З гірки отої „видно три повіти" — як любили гванитися мої односельгани.

Справді, в ясні, погідні дні, коли повітря було прозоре й гисте, мов роса, ви могли без труду, стояги на гірці, нарахувати кільканадцять сіл надовкіль.

Надзвигайне враження обгортало вас, коли вийти було на гірку на Великдень та вслухатись в музику дзвонів, якою розігралися всі села, всі луги, лани й діброви, — від Винник аж по Романівські ліси!

Споконвіку був у нас звигай, що на Великдень дзвони не даржували. Як пригепилося до них парубоцтво по свяченні пасок, то не давало їм спуску аж до Провідної Неділі. Коли ж парубки злазили з дзвінниці і йшли на цвинтар до дівгат, що виводили там гагілок, тоді приходила герга на нас, підлітків!.. Яке ж то було щастя, яка радість — дірватися до того дзвона, а скільки, нераз, баталій приходилося зводити, щоб ухопити в руки шнур! Не один суперник летів сторгма, по драбині, з дзвінниці, а потім, герез цілі Свята, або кульгав на ногу, або носив „писанки" під огима.

Пригадую, одного року, на самий Великдень, дістала наша церква новий дзвін — дарунок від земляків з Америки, замовлений і відлитий у фабриці Брилинського за їхні гроші. І хог його охрищено патріотигним йменням „Тарас", то ми ще, додатково, називали його „американом". Славний був це дзвін, з могутнім, спіжевим серцем, а важив „півтори кірця" — як любили гванитися односельгани. Звигайно до шнура мусіло гіпатися з три або й готири такі козаки, як я, щоб його „розгойдати".

З нашого підгірного села, з дерев'яної дзвінниці, що стояла на пагорбі, серед розквітлих яблунь і вишень, — наш славний „Тарас" відзивався перший та розносив широко, по селах-присілках, по гаях-узліссях, радісну вість про Христове Воскресіння!. А за ним уже бевхали підголосками дзвони з інших церков, вторуюги йому несміло, ніби піддягі старому зуброві-дякові, а ці з подальших сіл, за лісом, гомоніли всуміш, мов оркестра, що грає десь, в глибокому ярі...

А деколи вітер приносив на своїх крилах далеку, заобрійну музику, ніби не з цього світу, ніби позигену в голубих далях, у самому небі, — а леґенда говорила, що це відзиваються дзвони в підземних церквах, затоплені під руїнами княжого Звенигороду в татарське лихоліття...

... Як на вибляклій фільмовій стрігці пересуваються в пам'яті ці давні Великодні, вигаптувані на золотій канві дитинства. Та літа пливуть і пливуть і гіткість узорів затирається, змішався в пам'яті рахунок рокам і порядок подіям, щезли, наге канули в тьму забуття, такі близькі й дорогі колись облигчя.

Та цей вокресний концерт сільських дзвонів — бринить в душі посьогодні.

Ікер.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

лою, „а до нас Страшний Суд наближається" співав батько Ригор.

Прадід Данило випивав добру чарку і заїдав цибулею, „як прийде Страшний Суд до нас — треба помирати, і яке було багатство — треба покидати", і всі весни Данилкового дитинства складалися в одну, на рівному, таврійському степу проходило його життя, обсяжність і простір землі запали в свідомість, як дитинство, і місяць травень, коли наростає трава на сіно й на ліки, розквітав після Юрійового дня.

Тоді святили царини, і золоті попи вимахували кадилами, а Данилко був у півчій, „як випадуть у травні три дощі добрих, то дадуть хліба на три роки", і святили криниці й колодязі, зело й воду, примічали, коли зозуля закує — щоб не на голе дерево, бо буде неврожай, збирали в пляшечку цілющу для очей Юрійову росу, чередники й чабани постили цього дня, щоб умолити самого Юра, бо вовк уважається за його святу собаку і не зачепить тоді товару, і місяць травень надходив, і зацвітав щедро густий терен.

І ось Данилко з прадідом Данилом вийшли з села, простували в степ, просто на південь, перед ними розступилася голуба далина, виросли на південному обрії над далеким морем прекучеряві хмарки, мов крайсвітній вишневий розквітлий сад.

Прадід ішов і співав гайдамацькі пісні, про школяра — „аж ось іде школярець польської натури, на нім штанишароварня свинячої шкури", а Данилко брів, спостерігаючи, як неймовірно росли на небі вишневі дерева, аж перехилилися по цей бік, вітер і павітер дме там у височіні, обриваючи біле галуззя розквітлих вишень.

Данилко заплющив очі перед таким височенним світом, коло такого старезного прадіда, що йде собі й підспівує старих пісень і повідає Данилкові казки й приказки, як зветься кожна трава і яка квітка на яку користь.

„Заставили школяра Отченаш читати, самі стали веґерами боки витинати", а сьогодні Миколай Весняний саме святить воду, підглянемо потихеньку, як він ходитиме по морю й кропилом святитиме воду, щоб людям можна було купатися. Отак ходить по морю з кропилом та й бризкає, а кому лучиться втопитися на той час, то зараз витягне, обсушить і в шинок заведе".

Отак ішли великий день і все панською землею, „землі в пана, як сказу", побачили море, у рибалок підгодувалися, „немає хліба над наш, рибальський, а ви, гречкосії, гречку сієте, цей дід, мабуть, і той світ пішки пройшов, бач який сухий та чорний, вип'ємо, діду, по чарці, чи що, сам Миколай сьогодні по морю ходить, а ми, бач, берег облежуємо".

Прадід Данило розповідав рибалкам різну бувальщину та співав старовинних, оковитих пісень, рибалки слухали, роззявивши роти, „такого діда і чорт довбнею не доб'є", і Данилко сам дивувався — отаким він прадіда ніколи не бачив, скільки сили ще було в його кощавому тілі, сутеніло над морем і на березі, хлюпіт хвиль і запах неосяжного вечірнього степу.

Рибалки купалися й запливали далеко в море, а прадід купався при березі, Данилко брьохався коло нього, поринаючи в солону воду, змерз украй та довго бігав і танцював, щоб нагрітися. Прадід вигріб у землі затишну ямку і вмостив там Данилка, а сам стояв поруч і дивився на безкрайність зір і вдивлявся в темряву і наче ріс у синьому просторі — не міг надивитися і не міг надуматись, а Данилко солодко заснув, попискуючи у сні, як щеня.

І ранок був пізній, коли Данилко прокинувся, а прадід стояв, як і з вечора, берег порожній — рибалки поїхали на лови, „ходімо, синку, — сказав прадід, — сьогодні Симона зільного і копають цілющі трави, ходімо натщесерце пракорінь шукати, щоб тобі довго ще топтати грішну землю, а мені стати на одвіт".

Голос прадідів був урочистий і потойбічний, вони пішли од моря й заглибилися в степ, лощинками ще легка пара підносилася з трав, степовий великий птах ширяв під небом, ні гітерця, ні мови і ось ніби на найвище вийшли місце. Сонце пекло і розморювало. Данилко ніс повні руки трав і корінців і квітів, даж корінь пах солодким хлібом, ось тобі, Данилку, і степовий турецький сльоз", — сказав прадід і нахилився до квітки, і раптом підломився в ногах і розкинув руки, мов обіймаючи землю, упав, мов тайну почувши, задерлася в траві біла борода, мутні очі блимнули на Данилка, „топчи землю, синок", і прадід став неживий.

Тоді Данилко озирнувся навколо і вперше відчув себе самотнім і мов вітер дмухнув його з місця, побіг у безвісті під спечним сонцем степу, і відстань між прадідом і правнуком усе збільшувалась і збільшувалась, наче природа аж тепер хотіла відновити рівновагу поколінь.

ПРЕОСВЯЩЕННИМ ВЛАДИКАМ, ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ Й ПОБОЖНИМ ВІРНИМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, НАШИМ БРАТАМ І СЕСТРАМ НА УКРАЇНІ І ПОЗА НЕЮ В РОЗСІЯННІ ПЕРЕБУВАЮЧИМ, ЗОКРЕМА ТИМ З НИХ, ЩО В МОСКОВСЬКИХ ТЮРМАХ І ТАБОРАХ НЕВІЛЬНИЧОЇ ПРАЦІ ТЕРПЛЯТЬ ТА БОРЦЯМ ЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ — БАЖАЄМО РАДІСНИХ СВЯТ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗДА.

На Світлині ЦЕРКВА-ПАМ'ЯТНИК в Банд Брук, Н. Дж., яку Українська Православна Церква в ЗДА будує на молитовний спомин наших покійних рідних і близьких та героїв і мучеників Українського Народу, що згинули в московських тюрмах і таборах каторжної праці, або померли в страшних муках від голоду, життя своє віддаючи за Правду Христову та волю й державність нашого народу. Проєкт церкви виготовив архітект Юрій Кодак з Гемилтон, Канада. Всіх, хто зацікавлений якнайскоршим збудованням цього храму, просимо звертатись на адресу:

Memorial Church, P. O. Box 376, So. Bound Brook, N. J.

Василь Мудрий

НА ШЛЯХАХ КРИЗИ

Не один нарід переживав поважні духові кризи та потрясення. Не один під їх впливом заломився і зійшов з арени історії. Маємо на думці державні народи. Найновіші часи багаті на такі духові кризи та потрясення. Їх здавна переживають народи німецький, японський, італійський, польський та інші. Але здається, що найважчою і найболючішою є криза духа поневоленого народу в її наслідках. До цього останнього типу належить український нарід внаслідок його страхітливих духових переживань від 1917 року.

Короткий блиск волі й державної незалежности поглибив процес духової кризи нашого народу під большевиками до небувалих розмірів. — Безоглядний терор, кривава розправа з активними українськими патріотами, показові політичні процеси, штучний голод, самогубства і друга світова війна та її наслідки, новий голод та втягнення в обсяг большевицьких кривавих експериментів соціяльного, політичного та духового порядку і західніх земель поширили болючу духову кризу на весь український нарід. Західньо-українські землі, що найдовше ще мали змогу контакту з західнім світом, що жили більше-менше напівнормальним власним життям і мали спроможність самі його формувати відповідно до обставин, переживають тепер найтрагічнішу духову кризу. Знищення всіх важким трудом цілих поколінь здобутих цінностей в ділянці культури, господарства, а щонайважніше то й віри, — зґільотинування цілої велетенської фаланґи українських політичних, громадських, культурних і господарських діячів як селянського, робітничого, так і інтеліґентського типу — обезголовили західньо-українське населення. На цілій великій Україні поневолена думка, накидувана чужа воля, закріпощувана праця людини. Всі експерименти господарського і сільсько-господарського порядку спричиняли свого часу стихійний спротив на теренах східньої України. У 1940-их роках цей спротив знайшов своє трагічне повторення на всіх західньо-українських землях. Він триває і досі. По другій світовій війні виріс там і поважний збройний опір УПА.

Під сучасну пору на цілій території української землі нема мабуть ні одної родини, яка не принесла б невинних жертв страхітливому молохові большевицького терору і насильства. Це ще один наглядний доказ на те, що цілий український народ перебуває у процесі поважних духових потрясень. А що большевицький терор триває перманентно, то і духова криза народу не відпружується, не спиняється, але йде далі. — Страхітливі вияви тієї кризи помітні всюди як у підсовєтській, т. зв. українській літературі, так і в мистецтві та науці.

Можна сумніватися, чи хтонебудь з поміж нас, західньо-українських еміґрантів, всилі збагнути теперішню ментальність і духовість західнього українця на рідних землях. Там він примушений всю свою духову силу зуживати на те, щоб, достосовуючись до нових стандартних рямок життя, зберегти себе і свою родину від катастрофи. Там він мусить берегтися від кожного стороннього ока, там він вчиться мовчати, критися з своїми думками та настроями; — словом мусить кривити душею, щоб жити та працювати на своїй рідній землі. При тамошніх обставинах багато заломлюється, ломить хребет і стає іграшкою в руках емведівських експериментаторів.

Ця криза на рідних землях має свій відповідник і на еміґрації. Нова українська еміґрація 1940-их років переживає теж глибоку духову кризу, але іншого роду. Сама її довга скитальщина та кількалітня безвиглядність потрясли її духово. І на скитальщині були часи, коли найпекучішою проблемою кожного було не тільки самозбереження, але й обдумування шляхів та засобів самооборони від совєтських репатріяційних комісій та їх метод насильного поривання людей. Перевірки (скринінґи) причинили не одну родинну драму, коли численним скитальцям відмовляли статусу ДП і ставили їх поза правом на опіку й охорону. У великій безнадійності численні скитальці попадали в мелянхолійні настрої необмеженої туги за рідним краєм. Важка носталь-ґія збагачувала німецькі заклади для нервово й умово хворих цілими десятками українців. Досі є їх там біля сотні осіб (у закладах у Вільсьок, Гар, Штравбінґ та інших). Були між тими нашими скитальцями і випадки самогубств.

Відірвання від рідної землі, від власних варстатів праці, словом життєве „виколіснення", викликало пригноблення, — розхитування нервів та масовий стан, що його можна було б назвати ненормальним. Ненормальне життя, ненормальні побутові відносини спричиняють розвиток духової кризи. Люди зживались із усім тим до такої міри, що мало вірили в зміну свого положення. Тому не думали про тимчасовий переходовий стан життя, а приймали тодішній стан за щось стабільне. Тому й прикладали завелику вагу до всього, навіть дрібного, що могло вивести з рівноваги такий переходовий стан побуту на чужині. Дрібниці виростали до великих, засадничих життєвих проблем. А з того випливали спори, взаємна ненависть, процесування, на щастя, перед своїми судами. Згодом до того всього прийшла партійно-групова гризня та груповий фанатизм і засліплення.

При такому духовому стані еміґрації розпочалась нагло масова переселенча акція до різних країн. Коли ще йшла мобілізація робітничих сил до Бельгії, Англії та Франції, не впадали в вічі елементи морального заломання серед деяких групок еміґрації, але коли широким річищем розлилось переселення до Америки, елементи морального послаблення деяких невеличких груп проявились у дуже прикрих формах. Доноси на переселюваних ворогів спричинювали не раз і не два такі явища, що переселенців разом із родинами завертали із корабля до таборів. Не відрадні життєві умовини скитальців викинули на поверхню життя численних галапасів, що жили з людської біди і спекуляцією виривали від бідних людей останній гріш.

Коли почало обновлятись політичне життя, народились нові партії, нові групи без спрецизованої програми і без виразного політичного обличчя. Покликували їх до життя одиниці, що мали непропорціональні до їх спроможности амбіції. Вони щезали так скоро, як народжувались.

Політична еміґрація ніколи не мала ніде, з якого народу вона не рекрутувалась би, потягу до єднання, але, навпаки, в усіх політичних еміґрацій переважав ґін до розчленування та роздріблювання. Але українська остання еміґрація була в виїмковому положенні. Вона ж була єдиним правдивим репрезентантом найавтентичніших українських політичних бажань свого народу. Це своє становище вона мала використати якнайкраще для добра свого народу. Спроби підготови до такої ролі були важкі. Вони по довгих зусиллях увінчались навіть відомими успіхами, але не на довго. Бо розбурхані амбіції „лідерів" довели до послаблення об'єднаних зусиль. Криза за кризою в політичному житті нашої еміґрації в Европі може бути тільки впливом духової кризи. Коли на рідних землях кривавий гніт і неволя, то на еміґрації непогамована воля, безкомпромісовість на українському внутрішньому полі, фанатична ненависть до політичного противника й упередження до його політичної і господарської чесности поглиблюють духову кризу.

Не краща справа з переселеною до Америки іміґрацією. Вона привезла зі собою до Америки, а зокрема до ЗДА, всі елементи тієї духової кризи. І хоч на цьому новому терені її активісти проявили велику ініціятивність та рухливість, хоч вона створила власні організації, однаково на всьому видно познаки кризи. Майже всі організації переживають поважні внутрішні труднощі. В них є групи, що не сприймають таких ідей, як компроміси для добра організацій чи для добра справи. Нехай, мовляв, завалиться світ, але рація мусить бути в мене. На тому розбилась 1940 р. така організація як ОУН, на цьому полягає останній розкол в ОУН (Р). З тих самих мотивів існує на еміґрації дві УРДП. Завжди і при кожній нагоді бачимо тесаме явище, а то: неуступливість, до абсурду доведену принциповість лідерів, які, як вогню, бояться зійти зовсім з політичної арени, або обмежити бодай частинно своє лідерство. На ділі за тим криється у деяких ще й притаєний страх перед загрозою його індивідуальної бази для екзистенції.

Як досі, то виявляється, що ніяка вища, бо національна рація для таких лідерів не існує. Ніякі арґументи про велику ціль, для якої нібито вони живуть, а яку треба осягати об'єднаними зусиллями і якнайширше закроєним єднанням всіх національних сил, до них не промовляють. Ясна річ, що таким станом речі серед української еміґрації та новопереселеної іміґрації можуть тішитися тільки найбільші та непримиренні вороги українського народу. Бо для них ослаблення всіх українських сил поза межами рідної землі найпотрібніше.

Ця криза проявляється в українських еміґрантів у ЗДА ще в інших видах. Поважне число новоприбулих цілковито не реаґує на українське зорганізоване життя в Америці. Ця маса перевтомлена всім, а в першу чергу процесом достосовування до нових умовин американського життя. Це достосовування важке для всіх. В його процесі падають на шляху численні жертви, не тільки старші віком, але й молоді. Досі є тих жертв пропорційно до числа новоприбулих дуже багато, бо понад п'ять сотень. У тому числі є кілька випадків самогубств молодих людей. Є й десятки недужих в американських шпиталях для нервово-хворих. Попри те помітно ще й інші прикрі явища серед новоприбулих, як погоня за забезпеченням собі будуччини в Америці за всяку ціну, отже купівля домів та призбирування якнайбільше ощадностей. Звідси бере свій родовід скупарство та невразливість на потреби української національної збірноти. Не виключене, що всі ті українці згодом зміняться на краще під впливом рвучкої ріки американсько-українського життя. Але є й такі, з яких вже мабуть ніколи не буде ніякої користи для українства. Це ті, що в прискореному темпі намагаються замериканізуватись шляхом повної асиміляції, які навіть перестали признаватись до українства.

Не треба завивати в папір і того, що й активісти, які включились у зорганізоване американське життя, теж поважно перевтомлені важкою боротьбою за своє існування. З тієї перевтоми випливає нервозність, а з неї витворюються всякі складні ситуації, що спричинюють кризи по організаціях та в громадському житті. Ясно, що до того доходять ще й з'ясовані вгорі явища політичного порядку.

Такими явищами український загал в Америці не дуже вдоволений. Тому під їх неґативним впливом попадає в ненормальну екстрему байдужости. Ця байдужість на неґативні прояви нашого життя дає змогу діяти всяким „гохштаплерам", що користуються титулами, яких ніколи не мали, а які рвуться навіть до того, щоб „репрезентувати" українців. Все це при цій байдужості їм до деякої міри вдається.

Словом, стан нашої еміґрації та іміґрації не веселий, але може не безнадійний. Її можна навіть у процесі такої затяжної кризи опам'ятати, але до цього необхідна велика праця та поважні зусилля покликаних до того наших чинників. Бож крихітка доброї волі при ґрунтовній аналізі нашого положення і нашої відповідальної ролі могла б довести до нормальної рівноваги навіть кожного сфанатизованого і засліпленого партійця, чи групового лідера. Тільки примат розуму і самокритицизму і частинного принесення в жертву навіть свого „я" для вищої рації і для найвищого народного добра, зможуть нас отрясти від кризи, в яку ми попали поза межами рідної землі. Але на це потрібне і самолікування.

Ольга Решетило

НА ВЕЛИКДЕНЬ

Завжди, щороку, вони наповняли кольорові лямпадки золотистим, пливким воском. А коли віск пристигав, втикали ґніт із скрученого куделю.

Потім ставили їх у кобілки, накривали білою скатертю, зосереджено, надійно. Турботні профілі загортали шальоновими хустками і повільною ходою йшли під гору, до церкви.

Так треба. Відвічне ж.

Бджоли, сповняючи тайну, носили дрібними ніжками пилок з квітів, будували з нього розмірені грані, а вони владними руками запалювали вогонь, за ласку життя. Ясне полум'я піднімалося, теплом і запахом пронизувало дорогу до вишин.

Вони схиляли голови — „Тобі Господи"... Слова шепітливо тихли за царськими вратами.

Взористі, віґратові вікна прислонювали день. На обважнілому полотні були сліди ран і замкнені очі — Христос.

Ковалева бабуня підносила правнуку, що не могла ще сама досягнути плащаниці. І голосний поцілунок зніяковіло втікав крізь відчинені двері

Старий паламар голосно христився, чалапав тяжкими чоботами, шукаючи чогось у кутку, де стояли речі, потрібні до процесій і похоронів.

Надворі, замість дзвонів, змагалися деркачі, калаталки, а діти сміялися пустотливо, радіючи, чия голосніша..

За вуглом дзвіниці дівчина крадькома, несподівано дарувала комусь першу, власну, писанку.

По камінних плитах перед церквою котресь розгубило жовтих лотачів з сіножатей, голубого барвінку, медунок із лісу.

На синьому небі стовбурилося бузькове гніздо, а він саме ходив повагом, по верху стріхи.

Свіжобілені хати, підсмужені забарвленою глиною, чепурно чекали свята.

Дехто прискорено порядкував квітники. Малі грядки формив у трикутники, півкола, а потім прикрашував береги нарізаним верболозом.

Лоза була жовто-зелена і радісно відбивалася на чорній, вогкій землі.

Напучнявілі бруньки бозів, жасминів, розвивалися безупинно. Косачі і нарцизи сміливо виходили наверх.

Хтось знеможений, незмінний, проковтував воду, натще серце від рана, за поворот сина.

Вечоріло — на багрофіолетному заході, якась спізнена птаха пожвавлювала лет.

ОГОЛОШЕННЯ

Головної Ради й Ювілейного Комітету Братства У. С. С.

В дні 10 вересня 1954 р. минає 40 років від вимаршу ПЕРШИХ СОТЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ на карпатський фронт у бій проти відвічного ворога України — московського тирана — за визволення Рідного Краю з ганебного ярма неволі.

Для відмічення тієї історичної події в житті України Головна Рада й Ювілейний Комітет Братства У. С. С.

— проголошують оцим —

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,

який триватиме від 10 вересня 1954 до тогож дня 1955 року.

Дано в Ню Йорку, в дні Воскресення Христа 1954 року.

Д-р Никифор Гірняк, за Головну Раду; **Д-р Володимир Білозор**, за Ювілейний Комітет; **Лев Лепкий**, секретар.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА ПИСАНКА — НА ГУМАНІТАРНО-ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

UNITED UKRAINIAN AMERICAAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5 PA.

Вол. Калина

УСС-И В БОЯХ ЗА БЕРЕЖАНИ

Коли польський плян задержати Чортківську офензиву на лінії Купчинець, перейти глибоким клином до протинаступу й розбити УГА на дві часті — не вдався завдяки бриґаді УСС, французько-польський штаб вирішив спробувати де ще раз на лінії Бережан. Битва за Бережани в часі, як Франція вмішалася активно до війни по польській стороні, це в польсько - українській війні найбільша битва. Проти двох польських дивізій, якими командували французи, стануле до бою чотири Галицькі бриґади. Штаб нашої армії доручив захоплення Бережан полк. Бізанцові й віддав йому до диспозиції п'ять бриґад УГА.

З півдня підійшла під Бережани VII. бриґада УГА, а зі сходу III. і XII. і 17 червня 1919 р. почалися бої за цю важливу місцевість. Третього дня спрямовано туди й бриґаду УСС (носила ч. I.), що спішними маршами надходила через Козову-Козівку. Раненько 19 червня вдарили сотні УСС на село Жуків, прорвали польські фронтові зв'язки й станули проти Бережан фронтом з півночі. Польським дивізіям остався тільки один „отвір" на захід. Перший полк УСС заняв позиції: на лівому крилі I. курінь, дальше III. курінь, а на правому II. курінь. Сот. Білинкевич мав особливе доручення перерізати полякам в критичному менті шлях відступу на Нараїв. Це йому — як відомо — тільки частинно вдалося тому, що XI. бриґада, яка мала важливе завдання в третьому дні боїв, спізнилася. За нашою бриґадою заняла позиції бриґада артилерії (15 батерій) під командою майора Я. Воєвідки.

Я дістав наказ з'явитися в штабі полку. Там доручено мені завдання: з одною пробосвою сотнею підійти крито лісом аж під цвинтар села Гинович, та о год. 6-тій ввечорі взяти блискавичним ударом цвинтар. Знак до штурму подасть наша артилерія, що в тій годині почне обстрілювати фронт. По 6-му шрапнелі, що розірветься над цвинтарем, ми маємо рушити в атаку. Про заняття цвинтаря повідомити двома зеленими ракетами, а тоді вся бриґада УСС піде в наступ. На це призначено 2-у сотню „куреня смерти", що нею командував пор. Ґоїв. Чети вели: хорунжі I. Гніздь, О. Стеткевич, I. Скоропада. Скорострілами командував відомий ризикант ст. дес. Копій.

Підійшовши на край лісу проти цвинтаря, сотня розвинулася в три пробосві хвилі. Перша залягла на краю лісу. Додано нам дві полеві гармати (мабуть пор. Когут?), що, замасковані з прямим націлом, ждали наказу. Я казав висадити на дерева два скорострілі і приготовитися так, щоб весь час наступу піхоти безперестанку обстрілювати рови на цвинтарі — понад голови штурмовиків. Лежачи за висуненим корчем на самому краю лісу, я обсервував далековидом свіжі рови польських позицій та з узгідненим в штабі годинником ждав 6-ї години. На право від мене в лісі стояла півбатерія, а на ліво лежала готова 2. сотня. Ґоїв — як звичайно — розказував щось веселого з останніх подвигів його хлопців, а пор. Когут нервово прикусував уста, стягаючи дашок шапки на очі.

Один свист полевим свистком мав означати „Увага! Готовсь!", а два свисти гарматам і скорострілам „Вогонь!", а піхоті „Вперед!"

Точно о год. 6-й відізвалася наша артилерія. Бахнула одна ґраната, друга, а там перший шрапнель над цвинтарем. Я подав один свисток. Перша лінія підповзла тихенько на сам край лісу й наложила баґнети на кріси. В переді лісу розтягався яр, а за ним на горбі цвинтар. Ми були на його правому крилі, а не з фронту. Знову впало кілька ґранат, а там 2-й, 3-й шрапнель. Ще кілька ґранатів і 4-тий шрапнель. У нас настороженість і мертва тишина. Знову ґранати й 5-й, а врешті 6-й шрапнель. Різкий свист два рази і заграли з дубів скорострілн, загарчали картачами — розмасковані гармати, а одночасно скочила бистрим бігом в діл піхота, — перша, друга й третя хвилі. Цільний дощ заліза зовсім залякав польські рови. Вже вдолі блиснули вечірні промені сонця на баґнетах першої, ддругої, врешті третьої хвилі. Копій — як усе — закинув шапку дашком догори й з дерева вишиває „візерунки" по ворожих ровах. Гарматчики блискавично посилають стріл за стрілом. Перша хвиля вже пнеться вгору, друга підбігає й згущує першу. Понад їх голови сипляться серії скорострілів. Поляки відстрілюються наосліп, заскочені несподіванкою. Весь час куриться свіжа земля їх ровів під нашими скорострілами. Даю знак і гармата мовкне, бо наші шоломи вже тільки кількадесять кроків перед ворожими ровами. Одне „Ура!" й рови в наших руках. Чоти підійшли під охороною власного вогню майже без втрат і вдарили на баґнети. Так прийшло те все раптово, що поляки не змогли організовано, на команду, протиставитися своїми баґнетами. Більшість польської сотні попала в полон, а решта чимдуж відступила дозріваючими житами на Лапшин. Наша перша хвиля міняє напрям, висуваючи праве крило вперед. Вистрілюють вгору дві зелені ракети. Правим крилом зачіпаємо Гиновичі й рушаємо на Лапшин. По зелених ракетах грянув барабанний вогонь всіх батерій. (Це — доречі — одинокий серйозний барабанний вогонь українських батерій, який я бачив у всій українсько-польській кампанії). Вогонь батерій закурив пилом наше передпілля й стіною пересувався вперед, відповідно до нашого ходу. Беремо Лапшин. Одночасно направо від нас — як це нам згори видно — розвинена вся бриґада УСС рушає в атаку. Земля дрижить під шаленим обстрілом з обох сторін. Перед нами курява розпиленої ґранатами землі затемнює вид. Перша лінія ворога буревійно зметена бриґадою УСС. Серед гуків, вибухів, криків команда „Вперед!" чергується із „Урра!". За рікою довжезний фронт УСС-ів вдаряє штурмом на ворога. Під блиском баґнетів усіх 12 сотень УСС-ів паде польська головна оборонна лінія. Вони гарячково зміцнюють нову позаду, підтягають запас з Бережан. Бриґада УСС розвиває шалене темпо. Паде третя лінія польської оборони. Ми (на лівому крилі бриґади) зближаємося до Бережанського ставу. Вже зовсім стемніло, як польський протинаступ з а л о м л юється під нашим ударом. Раненого бриґадира Букшованого відпроваджують до перев'язки. Хор. Гнідь рівняє лінію окопів, зв'язується з сусідньою бриґадою, стежить передпілля, пор. Ґоїв порядкує чети, а хор. Стеткевич і Скоропада вирівнюють праве крило I. куреня. Підходить запас інших сотень. Бриґада УСС групується до дальшої атаки, а тимчасом франко-польський штаб евакує Бережани й наказує відступ. Черговий наш наступ натрапляє на слабий спротив. Бережани здобуті. Між поважними втратами по польській стороні було і 7 французьких старшин.

Кромі полонених, дістали ми багато так дуже потрібного воєнного матеріялу, мундурів (м. і. американських), гармат, льокомотив, а що найважніше — набоїв. I був це справді радісний день.

ДЗВОНИ И КВІТИ

(Великодня леґенда)

Колись, дуже давно, коли ще Христос ходив по землі жив один бідний хлопець який дуже любив квіти. Він виплекав у своєму городі чудову синю квітку. Квітка ця мала вигляд дзвіночка. Хлопець дуже любив цю квітку бо сам був дуже бідний і крім квітів, у своєму маленькому городі нічого іншого не мав.

Одного разу прийшов до цього хлопця великий мудрець-філософ і каже:

„Хлопче, подаруй мені цю гарну синю квітку, а я подарую тобі усі знання цього світу".

Але хлопець чемно відповів:

„Я не можу подарувати тобі цієї квітки, бо я дуже бідний і нічого, крім цієї квітки, не маю — вона все моє багатство".

Згодом прийшов до хлопця славний поет і каже:

„Хлопче, подаруй мені цю чудово-гарну синю квітку, а я взаміну подарую тобі всю красу цього світу".

Але хлопець знову чемно відповів:

„Я не можу подарувати тобі цієї квітки, бо я дуже бідний і нічого, крім цієї квітки, не маю. Вона — все моє багатство".

Нарешті прийшла до хлопця найкраща дівчина й каже:

„Хлопче, подаруй мені цю найкращу синю квітку, а я подарую тобі мою любов".

Хлопець хвилинку подумав і дуже ввічливо відповів:

„Не можу подарувати тобі, прекрасна дівчино, цієї квітки взаміну за твою любов, бо ти обдаруєш мене любов'ю сьогодні, але вже завтра можеш схочеш полюбити когось іншого. Зате моя квітка обдаровує мене любов'ю, радістю й запахом увесь час".

I хлопець та його квітка залишились самі. Аж раз квітка, яка досі була, як і кожна квітка, німою, заговорила:

„Хлопче, твоя вірність і прив'язання до мене дуже великі. За це належить тобі особлива подяка. Я дарую тобі таку силу, що ти зможеш усіх людей радувати. Ось поглянь на мене".

Хлопець глянув і побачив, як квітка хитнула головкою і чудно-мелодійно задзвонила...

„Зроби мене з металю, — продовжувала квітка, — і я буду своїм голосом усіх людей радувати".

Хлопець зробив з металю велику квітку, і так постав перший дзвін, який дзвонив і радував усіх людей.

З того часу, в дні найбільшої радости, дзвонять у дзвони...

Відтоді, як перекавують старі люди, на Великдень по цілому світі дзвонять хлопці в усі дзвони, бо Великдень — це день найбільшої християнської радости — це день Христового Воскресіння.

А на пам'ятку цієї події малі сині квіти, що подібні до дзвонів, люди назвали дзвіночками.

З німецького переповів
Андрій Качор

ПИСАНКА ДЛЯ ЗАЛИШЕНЦІВ

Замість святочних побажань з нагоди Великодніх Свят, зложили на Писанку для залишенців працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи":

Д. Галичин	$10.00
Д-р Л. Мишуга	10.00
Р. Слободян	10.00
Г. Герман	10.00
А. Драган	10.00
I. Киш	5.00
Я. Кулинич	5.00
С. Курляк	5.00
Л. Луців	5.00
В. Назаревич	5.00
Є. Парницький	5.00
П. Постолюк	5.00
С. Шимон	5.00
С. Шумейко	5.00
Х. Бук	3.00
С. Гладкий	3.00
Н. Ґібонс	3.00
В. Давиденко	3.00
I. Кедрин	3.00
М. Міляновнч	3.00
К. Стецюк	3.00
Х. Квасниця	2.00
О. Котик-Степанович	2.00
Д. Кравець	2.00
В. Кушнір	2.00
А. Лапичак	2.00
I. Лапичак	2.00
Л. Лапичак	2.00
Я. Левицька	2.00
М. Лисогір	2.00
К. Маґура	2.00
Н. Онишкевич	2.00
В. Сохан	2.00
Н. Сохан	2.00
М. Твердовський	2.00
С. Федів	2.00
У. Явна	2.00
Д-р О. Волощук	1.00
Т. Ґіль	1.00
М. Думанська	1.00
Д-р I. Козак	1.00
В. Мельник	1.00
В. Цьолко	1.00
Разом:	**$154.00**

● **Група з 72 батьків, жінок, наречених та кревних 350 американських вояків, які, на думку цих осіб, перебувають в комуністичному полоні в Кореї, прибули до Вашинґтону, щоб просити президента Айзенгавера інтервеніювати в справі їх звільнення. Не заставши президента в столиці, вони залишили на його ім'я петицію.**

СПОГАДИ СТАРОГО ПАНАСА

(Закінчення зі стор. 1-шої)

ді вже починалось найважливіше і найдорожче:

— Воскресеніє Твоє, Христе, Спасе!

А в притворі — Христос Воскресе із мертвих! А тоді вже Великдень!

— — — — — — — — — — —

Дід Панас розплющив очі, глянув на кімнату і тихо, щоб не злякати оцих солодких спогадів, кинув своїй бабі:

— Чуєш, жінко, куди все оце поділось, що колись ми, християни, мали й переживали протягом Великого посту та останніх днів Страсної? А Великдень!? Куди оте поділося?

— Ти про що, діду, гомониш — не зовсім тебе розумію? — відповіла стара дружина.

— Та про те, як ми там, на нашій Україні, колись жили собі, чесно трудились, постили й молились, хвалили Бога й виконували Його заповіти... Оце пригадав собі, аж серце заболіло... Неначе сон був, чи може якесь дивне мариво промайнуло... Навіть в оцій благословенній Богом Америці, навіть в ній чогось бракує для нашого брата... I Великдень тут не так святкують, як у нас там... А щодо посту, то й говорити нема чого — один гріх та спокуса... Було колись на Вкраїні, та тепер немає... Куди ж воно ділось, бабо?

— Червона чортяка язиком злизала, а ти питаєш, куди воно ділося. Приїхали в Америку, маємо гарний шматок хліба та до хліба — і мовчи ти з своїми спогадами...

— Не можу, Маріє, мовчати, бо в серці моєму ніяк не згасає любов до рідного краю... Ось неначе вже й весна прийшла, а подивись ти на неї — ні соловейків наших не почуєш, ні одуда з зозулею не побачиш, ні добродійного лелека немає, ні наших українських жабів, коли вони хором заводять...

— А для мене рідний край там, де мені живеться добре... Прожили ми з тобою у червоному пеклі скільки років, а крім горя, нещастя, злиднів, концтаборів, голоду та холоду — нічого не знали... А тут, куди нас привезли наші діти, у цій чудовій країні, неначе на світ народились. I не треба тобі ніяких документів, ніяких колгоспів... День поробив — і вистачить тобі на тиждень життя. А там місяць працюватимеш, а проживеш може пару день... Одного лише боюсь, щоб і тут, боронь Боже, комуністи не захопили владу в свої лапи, бо тоді всім нам буде кришка... Читаєш газету й страх бере, скільки червоного гаддя наплодилося по всьому світі... і скрізь шпигуни, комуністи та їхні прихвосні... Господи, спаси й помилуй цю країну від такого лиха, яке ми з тобою пережили...

— У Писанії ж сказано, що тільки третя частина світу буде загарбана комуністами, а решта залишиться на Божій стороні, і тоді розгромить і розторощить він усю червону нечисть... А покищо давай, стара, вечеряти та підемо до храму Божого та помолимось Всевишньому за всіх наших скитальців, за друзів і ворогів, за кревних по той бік демонської заслони, і за весь наш многострадальний народ...

...Дід Панас, забравшись у темний куток храму, став на коліна й тихо шепотів слова гарячої молитви:

— Господи Сусе Христе, Сине Божий. Ти так тяжко страждав за всіх нас, щоб спасти нас від вічної погибелі... Ти помер і воскрес, щоб побідити зло в цілому світі... Воскреси ж, Боже, наш Рідний Край, щоб і він міг прославити Тебе й урочисто проспівати святі слова Великоднього співу:

„Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що у гробах, життя дарував!"

К. Петрус.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

КОМСОМОЛЬСЬКІ ЗАБАВИ ПІД ОХОРОНОЮ МІЛІЦІЇ

Москва. — „Комсомольська Правда" з 7 квітня ц. р. надрукувала допис чи радше скаргу Галини Соловйової і Володимира Кірієнка, комсомольців шахти №2-7 тресту „Сталінвугіль" у Сталіно. В дописі цікаві подробиці про побут совєтської робітничої молоді на Україні.

„Буває — пишуть дописувачі — що молодих робітників у нас без причини переводять з одного місця на друге, неправильно зараховують їм заробітну платню, не видають на час робочого одягу і знаряддя...

Було в нас на шахті декілька молодечих вечорів і ні один з них не закінчився гарно. Під кінець вечора в клюб обов'язково вривався якийсь п'яний ґевал (в рос. оригіналі — верзила) і чіплявся до дівчат. Тепер кожного разу, коли задумують влаштовувати вечір молоді, в клюб викликають відділ міліції. Невже наша комсомольська організація, що нараховує понад 300 людей, не має можливости сама прикликати до порядку хуліганів?"

В дальшому дописувачі нарікають на беззмістовність і нудьгу комсомольських зібрань і закінчують свій допис характеристичним викликом, коли нарешті можна буде „визволитися від нудьги і зажити яскравим, інтересним життям".

„ЮВІЛЕЙНА" СЕСІЯ АКАДЕМІЇ НАУК УССР

Київ. — В днях 6 до 8 квітня ц. р. відбулася в Києві в приміщенні київського театру опери й балету „ювілейна сесія" Академії Наук Української СССР. Сесія була присвячена, як і всі імпрези цього року в підсовєтській Україні, трьохсотліттю „воз'єднання" України з Росією.

Відкривав і закривав сесію настановлений Москвою президент Академії академік і депутат до т. зв. верховного совєту А. В. Палладін. З привітаннями виступали представники інших підсовєтських Академій Наук — Білоруси, Грузії, Азербайджану, Вірменії, Туркменії й Узбекістану, ну й президент „всесоюзної" Академії Наук СССР акад А. Н. Несмєянов. Всі вони відмічували „велике щастя", що його зазнає Академія Наук УССР в „братському союзі" з Москвою, говорили про „величезні успіхи", що їх добились українські вчені „в розвитку передової вітчизняної науки" (ці успіхи виявились м. ін. в тому, що не появляються майже жадні наукові твори українською мовою — прим. ред.) і про „плодотворну творчу дружбу" совєтських учених.

Вся сесія проходила під аґітковими гаслами, встановленими центральним комітетом ком. партії Совєтського Союзу. Про якийсь науковий рівень „сесії" говорити не приходиться, про що свідчать найкраще самі заголовки доповідей, виголошених під час сесії: „Історичне значення воз'єднання України з Росією", „Економічна співпраця українського і русского народів", „Керівна роля передової русскої науки в творчій дружбі русских й українських учених" і розуміється, „Благодійний вплив русскої літератури на розвиток української літератури"...

УКРАЇНСЬКИМИ МУЗЕЯМИ НІХТО НЕ ПІКЛУЄТЬСЯ

Орган міністерства культури СССР „Советская культура" в ч. 33 (111) за 1954 рік надрукував низку листів від читачів, в яких дуже яскраво з'ясована тяжка ситуація українських музеїв і цілковитий розклад в цій ділянці під совєтською владою.

„...республіканський театральний музей України — пише якийсь „товариш" Петраковський — займає три найбільш темряві кімнати в подвірним будинку Києво-Печерської лаври. За 26 років у Музеї зібрано понад 90 000 експонатів, між якими чимало цілком унікальних на терені СССР. Але майже всі вони лежать в льохах. Кожного року музей відвідує яких 50 тисяч людей, але їм показують тільки малу частину всіх музейних цінностей. Міністерство культури Української ССР знає про незадовільну ситуацію театрального музею, але ніякої помочі йому не подає".

„Місцеві краєзнавчі музеї — пише знову вчитель А. Кривко із Глухова, сумської области — покликані знайомити не тільки з матеріялами історичного, економічного і природничо-наукового характеру. Вони повинні і можуть збирати, вивчати і знайомити хочби з основними матеріялами про життя і творчість діячів культури літератури, мистецтва. В Глухівськім краєзнавчім музеї нема ні одного літературно-мистецького експонату. Тим часом в стародавнім місті Глухові, що в першій половині XVIII-го століття було столицею України, побували Фонвізін, Гоголь, Шевченко й інші письменники, діячі культури. Своє перебування в Глухові, наприклад, описав Т. Г. Шевченко подрібно в автобіографічній повісті „Капітанша". Але життя і творчість цих письменників не знайшли відбиття в Глухівському краєзнавчому музеї.

Відомо, що з 1770 до 1778 року в Глухові жив і працював у „Малоросійській колеґії" відомий русский (? — ред.) мислитель, один із попередників Радіщева, письменник XVIII-го століття Яків Павлович Козельський. Глухів — батьківщина багатьох великих громадських діячів, але ні про одного з них не згадується навіть коротко в місцевому краєзнавчому музеї".

Така ж сама ситуація — пише А. Кривко — „в Охтирському й Конотопському краєзнавчих музеях тієї ж Сумської области. В цих музеях нема теж матеріялів про перебування в цих містах українського філософа й письменника Г. С. Сковороди, Т. Г. Шевченка, М. М. Коцюбинського, А. П. Чехова".

Листи читачів „Советскої Культури" коментарів не потребують. Вони красномовно говорять про справжній стан „цвітущої" української культури під совєтським режимом.

Н. В.

Хроніка українського життя

У Франції

ГОЛОВА УНРАДИ В ПАРИЖІ

В Парижі перебував голова УНРади інж. Осип Бойдуник. Він склав китицю квітів на могилі Головного Отамана С. Петлюри та відвідав пані Ольгу Петлюру, о. прот. В. Вишневського, о. Ван де Мале, редакцію „Українського Слова" та ін.

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД УНС У ФРАНЦІЇ

13 березня ц. р. відбувся в Парижі V Ювілейний З'їзд Української Національної Єдности у Франції при численній участі делеґатів від клітин УНЄ та гостей, між якими був інж О. Бойдуник, член Проводу Українських Націоналістів.

У дводенних ділових нарадах вирішено ряд важливих справ, винесено необхідні для дальшої діяльности ухвали та вибрано нові керівні органи УНЄ.

В Канаді

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МИСЛИВСЬКО - РИБАЦЬКИЙ КЛЮБ В ТОРОНТІ

Для нав'язання і поглиблення товариських зв'язків між любителями спортів, заснувався в Торонті, дня 17 березня 1954 р. „Мисливсько - Рибацький Клюб", із такими, покищо, секціями: мисливська, рибацька, та мандрівничо - лещетарська.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Кредитова Кооператива „Самопоміч".

Дня 30 січня ц. р. в приміщенні Українського Народного Дому відбулися Річні Загальні Збори Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку.

Зборами проводив дир. В. Фостяк, секретарював проф. М. Лисогір. На початку зборів віддано пошану помершим членам кооперативи. Цього року померли заслужені кооператори і громадяни: д-р Іван Роґуцький, Африкан Хрущ, Ярослав Андрусечко, Юрій Тищенко-Сірий й Йосиф Зофійовський. Кооператива понесла важку утрату теж через передчасну смерть інж. Ілярія Ольхового, кол. інспектора РСУК і директора „Центробанку" у Львові, основника й голову Т-ва Кооператорів та Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку.

Звіти із діяльности кооперативи за 1953 р. зложили від управи директори Б. Фостяк і Р. Раковський, від кредитового комітету п. Св. Бехметюк, та від контрольного комітету д-р М. Шахнович.

Кредитова кооператива „Самопоміч", заснована 19 травня 1951 р. як перша українська кредитова кооператива в ЗДА, за короткий час своєї діяльности виказала скорий розвій та здобула собі добре ім'я і довір'я серед членів і громадянства в Ню Йорку, та принесла чимало користи своїм членам. Ко-ва розпочала свою діяльність від маленького капіталу в квоті 314,25 дол., зібраного у формі уділів на установчих зборах, і довела до майна, що по день 31 грудня 1953 р. виносив 157,418,-63. Членів мала при кінці року 608, які зложили і мали уділів-вкладок ощадности на загальну суму 153,403.75. Позичок уділено 156 членам, — фізичним і організаціям — на суму 75,180.06. Зобов'язання - пасиви кооперативи виносили 154,662.41, а зиск до розподілу 2,756,22.

Із зіставлення балянсових рахунків і порівняння звітового балянсу з балянсом за минулий, 1952 рік, та з бюджетом, виходить, що к-ва виказала великий зріст і розвій, бо майно, доходи, позички і поодинокі конта к-ви збільшились майже на 150% та перевищили бюджет, зате витрачено менше, як преліміновано.

Господарювання фондами кооперативи було добре і корисне. Забезпечення тих фондів перед стратами, їх льоката в банках, як теж в уділюванні позичок були правильні і корисні для к-ви і членів.

Дуже корисною постановою управи к-ви є цей факт, що к-ва обезпечує своїм коштом в асекураційнім Т-ві „Кюна Мючуал Інш. Сос." всі позички і членські вкладки ощадности.

Кожна членська вкладка до висоти 1,000 дол., вплачена до к-ви перед 70 роком життя вкладчика, — є рівночасно асекурацією на випадок смерти того вкладчика, при чім він не платить за це обезпечення. З титулу такого обезпечення вкладок спадкоємці померлого члена-вкладчика дістають від пов. асек. Т-ва, за посередництвом кр. кооперативи, — крім звороту щадничої вкладки, — також асекураційну премію у висоті від 25% до 75% своєї членської вкладки ощадности, залежно від віку померлого члена в часі здепонування в к-ві своєї вкладки. Кооператива оплачує в асек. товаристві „Кюна" щомісячно асекураційні премії по 0.78% від кожної вкладки, а крім того дає щороку титулом дивіденди по 2½%, супроти чого кооператива виплачує фактично по 3.28% від вкладки ощадности, платить отже значно більший відсоток, як кожний банк.

Так само є асекуровані всі позички до висоти $10,000, якщо довжник не переступив 69 літ життя і в час затягнення позички був здібний до виконування нормальних життєвих чинностей, і то не лише на випадок смерти, але також на випадок сталої непрацездатности довжника.

В наслідок такого обезпечення, асек. Т-во „Кюна", за посередництвом кред. кооперативи, виплатило спадкоємцям чотирьох померлих в 1953 р. членів, титулом асекурації вкладок на випадок смерти, квоту $1,995 і сплатило позичку померлого члена на $45.24. Зате кооператива „Самопоміч" виплатила Т-ву Кюна" в 1953 р. за асекурацію членських вкладок $655.-0.6 та за асекурацію позичок $447.71. Разом $1,102.77.

Такі обезпечення існують тільки при кредитових кооперативах і мають характер громадсько-суспільної допомоги.

К-ва „Самопоміч" уділює своїм членам позички на догідних умовинах, скоро, без зайвих формальностей і на догідні, — звичайно щомісячні сплати, платні найдальше до трьох років. Позички понад 500 дол. уділюються за порукою ручителів або на забезпечення вартісних предметів чи нерухомости, а також на підклад уділів, — в останнім випадку позичка є дешевша. (8%). Позички в кред. кооперативі є значно дешевші, як затягнені в банках, або при купні речей на кредит. Банки і бизнесові фірми побирають від позичок чи від товарового кредиту відсотки згори від цілої довжної суми, що виносить, звичайно, коло 2.5% місячно, а довжники кред. кооперативи платять відсотки з долини, від несплаченої суми, що виносить тільки 6.5% річно від позички. На жаль, наше громадянство, а особливо бизнесмени, мало користають із тих догідностей і дешевих кредитів в кредитових кооперативах. Тут запотребовання кредиту є менше, як вплив готівки у виді вкладок, через те часто буває значна надвишка готівки, яку муситься льокувати в банках.

Належить теж підкреслити громадський характер кооперативи, яка уділила позички українським установам і організаціям, в тім для НТШ, Пластприят і Дніпро, які не мали б можливостей одержати так дешеві позички в банках.

В адміністраційнім році, у вересні 1953 р., відбулася урядова федеральна ревізія кооперативи з добрим вислідом, а крім того контрольна комісія відбула 4 рази перевірку діяльности і діловодства.

Після дискусії над звітами ухвалено розділити чистий зиск, призначаючи на дивіденду від вкладок 2¼% в сумі 2,-262 дол., а решту зиску в сумі 494.22 дол., до запасного фонду. Ухвалено теж продовжувати забезпечення позичок та вкладок ощадности на тих самих умовах, що дотепер.

Після уділення абсолюторії уступаючим членам Управи і комітетів, перевибрано керівні органи Кред. Кооперативи „Самопоміч" в такім складі: Управа пп: Юліян Ревай, голова; Богдан Фостяк, заст. голови; Йосиф Гарасимяк, секретар; інж. Роман Раковський, скарбник; Григорій Дудка, заст. скарбника; проф. Михайло Лисогір і Микола Чопик, члени; Кредитовий Комітет: пп. Іван Василишин, голова; Дам'ян Захарченко, заст. голови; і Евстахій Бехметюк, секретар; Контрольний Комітет: Д-р Михайло Шахнович, голова; д-р Василь Одинський, заст. голови; Зенон Юзинінський, секретар; Пропаґандивний Комітет: пп. Вакович, Червоняк і Маланчук.

Дальший плян праці і завдання кооперативи „Самопоміч", крім фінансової обслуги, уділювання дешевих позичок для членів та збирання фондів, — є переведення організації і пропаґанди в тім напрямі. Базуючись на членстві і господарській програмі Т-ва „Об'єднання Українців в ЗДА" „Самопоміч" та на кооперативних засадах, кооператива буде пропаґувати і освідомлювати своїх членів та ширші круги українського громадянства про потребу організації під оглядом господарським, фінансовим і кооперативним, поучувати їх, як корисно працювати для організації й існуючих підприємств та розбудовувати нові підприємства й варстати праці.

В тій цілі належить пропаґувати засади кооперативні і спілок, засади правдивої самопомочі і взаємної помочі та солідарности, врешті переводити в життя засади ощадности взагалі, а головно дрібної ощадности, втягаючи до тієї організації молодь.

В цілі збільшення запотребування кредиту - позичок в кредитівці, кооператива має на меті організувати українське купецтво, промисл, помагати в заснованню нових підприємств, варстатів праці і кооператив та фінансувати ті підприємства. Врешті кооператива „Самопоміч", об'єднавшися з іншими кредитовими кооперативами та при співпраці Господарської Ради УККА і Товариства „Самопоміч", стремітиме до створення бази для фінансових, торговельних і промислових підприємств і установ, до заснования Союзу українських, кредитових кооператив т. зв. „Центробанку" в ЗДА.

Збори кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку закінчено кличем: „Розбудовуймо господарсько-економічне життя та змагаймо до піднесення добробуту українського населення в ЗДА".

Михайло Шахнович

ПЕРЕГОВОРИ

(Фейлетон)

Іду оце по славній Сьомій вулиці в Ню Йорку, а під „Старою Варшавою" така вам „лайна" витягнулася, гей у Москві під Універмагом; одним хвостом аж Стасюкові ковбаси закрила, а другим ось-ось до похоронного заведення Яреми допре. А в тій „лайні" з торбами народ, а найбільше тих нових „ситизенів", що їм американський хліб тільки з польської пекарні смакує. Великодньої бабки ждуть.

Дивлюся, а між тим народом з усієї південно-східньої Европи і професор Галушка з торбою прищурився.

— З паскою поздоровляю! — гукнув я та пристанув біля „лайни".

— На здоров'я! — відповів він і виправдується: — Стою і я. Каже жінка: іди, купи в них. Ніхто бабки великодньої спекти не вміє... Гей паска чесна. Тямите, Булько, як то в нас пекли? Рум'яна, як сонце, запашна, як мід! Нюхнеш, вкусиш... Ні, вже таких не скуштуємо. Не дуже вони пекти вміють, — вказує на пекарню, де за прилавками, за горами печива, білосніжні панни увихаються. — Але що ж? Все таки нюхнеш, покуштуєш і відчуєш отой давній, незабутній дух минулого.

— Щоб як євшан-зілля? — кажу.

— Так-так! Нюхнеш, заплющиш очі, а тут вже калатають калаталки, іде в надранній тиші плащаниця кругом церкви, грають великодні дзвони. А хлопці з моздірів: бах-бах!

— А „стшельци" та польська поліція вже на брамі: „Кто стшелял? Кто стшелял?"

— Е, не кажіть! Яка небіжка була, така була, але якось жили.

— Еге ж, — кажу, — присмирніли люди, забули. Стоять оце в одній „лайні" за американським хлібом. Тільки обернись і переговорюй з сусідом.

— І різниці не великі, — обізвався хтось з черги. — Вони мають свого Рокосовського, а ми Тимошенка. Ми — колгоспи і вони — колгоспи. Вони на прапорі червоне і біле, а ми червоне і синє. І ще тільки одна різниця, що в них власне НКВД, а в нас російське.

— То правда! — чую, обізвався вже сусід. — Ми завжди хотіли полагодити українську справу без великого галасу.

— О-о! Но, то чий буде Львів?

— Пане, то справа довга, але ви там мали, здається, всього три кам'яниці в ринку, одну на Сапіги, і Юр. То ваш цілий український Львів.

— О! А що ви тепер маєте? Хіба будете назад „муфувати" все з Прус і Поморя? А „муфунок" коштує!

— І „ексиденти" бувають, — обізвався другий голос. — От хоч би такого Собеського, що його змуфували Совєти з Львівських Валів до Вроцлав'я. Можете коневі під зацним рицарем при повторному „муфунку" ногу відламати — і що тоді? І вже як той ваш „круль" так ладно списався під Віднем, то може виворожить вам вікторію і під Берліном?

— Е, — чую інший голос, — вони того Собеського вже там лишать. А на його місце пляюнують поставити пам'ятник генералові Андерсові, як Галлерові II.

Затихло на хвилину в „лайні", а мені так шкода! Так гарно вели переговори, і оце застрягли.

— Без пристрастей, — кажу, — без пристрастей. Речево. Послухаймо ось, що вони нам дадуть.

— Певно, нову Березу Картузьку нам дадуть, як видно з їх газет, — озвався голос

— Що там Березу! — каже другий. — Відроджена Польща дістане в спадку по Совєтах модерно вивінувані концтабори. Буде що давати.

— А пацифікацію дадуть?

— І не одну!

— А університет?

— За двадцять п'ять років!

— А церков наших прадідівських скільки на рік розберуть, щоб там костьолки ставити?

— А...

Погасла в мене остання надія від цих переговорів. Розійдуться, як ті патапуфи й філіфери. Чую, а „сусід" нову форму переговорів почав: підсвистує.

— Що це він мугикає? — питає мене професор Галушка.

— Не знаєте? Це модерний польський еміграційний шляґер:

Єдна бомба атомова,
Повруціми знуф до Львова...

— Отакої вони! — вигукнув професор Галушка та мерщій з „лайни".

— Та стривайте! — гукаю. — А бабки з „Старої Варшави" не хочете, щоб отим старим, невивітрілим духом минулого подихати?

А він тільки руками замахав та чимдуж від цього місця.

— Дихнув оце! Аж задихнувся! **Клим Булька**

ФРАНЦІЯ НАДАЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІНДО-КИТАЙСЬКИМ ПРОВІНЦІЯМ

Париж. — Між французьким урядом і делеґацією найбільшої індо-китайської автономної провінції В'єтнам, на терені якої ведуться запеклі бої з комуністами, закінчуються переговори про надання цій провінції державної незалежности. З'єдинені Держави завжди стояли на становищі, що самостійність індо-китайських провінцій є найважливішою передумовою для перемоги над комуністами, які приєднують собі симпатії автохтонного населення націоналістичними гаслами і ворожістю до чужинців, як імперіялістичних експлуататорів. Колишній імператор, а тепер голова В'єтнаму Бао Даї прибув до Парижу саме в день від'їзду з цього міста державного секретаря Доллеса. Вже виготовлено текст двох умов, що їх має прийняти французький парлямент ще перед Женевською конференцією. Ці дві умови були б пов'язані спільним протоколом. В одній умові проголошується незалежність В'єтнаму, у другій говориться про його пов'язання з французькою Унією. Франція хотіла досі, щоб В'єтнам був членом Унії, — але проти цього рішуче виступали в'єтнамці, погоджуючись лише на тісний союз з французькою Унією. Докладний текст цих умов стане відомий з хвилиною, коли почнуться над ним дебати в французькому парляменті.

ВІЙНА З ТЕРОРИСТАМИ В КЕНІЇ

Найробі, Кенія. — Переговори британської адміністрації з націоналістично-терористичним рухом автохтонів британської колонії Кенії „Мав-Мав" — розбилися після того, як непримиренні елементи „Мав-Мав" почали нападати і вбивати тих своїх товаришів, які схильні піддатися англійцям. Генерал Ерскайн, командувач британських військ у Східній Африці, заповів генеральну офензиву проти „Мав-Мав". Це вже не поліційна акція, а ціла війна, в якій беруть участь коло 10,000 поліційних та військових білих частин і коло 15,000 африканців разом із артилерією та 4 бомбардувальниками. В Кенії живуть 30,000 білих і коло 4 мільйонів африканців. Число членів „Мав-Мав" не відоме, але рахують їх на десятки тисяч.

ВІДОЗВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Доцінюючи вагу Наукового Товариства ім. Шевченка та його праці для української справи в минулому й тепер, Український Конгресовий Комітет візвав усе українське громадянство в Америці, а зокрема його організації, щоб вони влаштували в цьому році по традиції Шевченківські свята та увесь прибуток з них передали НТШ як ювілейний дар у його 80-ліття. Заклик УККомітету був недавно оголошений у пресі.

Пригадуючи його, Наукове Товариство ім. Шевченка звертається оцим до всіх наших установ і організацій та всіх громадян з гарячим закликом прийняти прихильно заклик УККомітету та доложити усіх старань, щоб цьогорічні святкування патрона нашого товариства в тих містах, в яких вони ще не відбулися, випали ще святочніше ніж минулими роками, а прибутки з усіх святкувань передати НТШ як ювілейний дар. Деякі громади вже виконали повністю заклик УККомітету й надіслали прибутки з Шевченківських академій з призначенням на НТШ.

Наукове Товариство ім. Шевченка, здобувши великим зусиллям власне приміщення в Ню Йорку, не може відкладати дальше таких необхідних для всього нашого громадянства та нашої національної справи акцій, як організація центральної бібліотеки українознавства, центрального архіву та наукового українського інформаційного центру. Тільки великодушна підтримка всього нашого патріотичного громадянства дасть НТШ змогу заповнити ці діймаючі прогалини. Ювілейний рік НТШ дає для цього найкращу нагоду.

Маємо надію, що не буде в цім широкім краю ніодної української організованої громади, яка не переслала б пожертви для поширення та розбудови його наукової та національної роботи. Ми віримо, що Товариство, в якому так визначну ролю грали Грушевський, Франко, митр. Шептицький і десятки інших найвизначніших людей України і яке єдине в українській дійсності перетривало повних 80 років існування та праці, найде певну опору в рідного громадянства, для якого воно виключно працює і на якого фондах спирається.

Адреса Товариства:
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302 W. 13 St., New York 14, N. Y.
Управа НТШ в Ню Йорку.

БОЛЕН ІДЕ НА УКРАЇНУ

Москва. — Американський амбасадор Чарлз Болен виїде з Москви в 10-денну подорож автом по Україні і Криму. Його супроводитиме дружина і 13-літній син. Болен задумує відвідати Київ, Харків і Симферопіль.

Спорт

У. С. К. НЮ ЙОРК — СІЧ ЕЛИЗАБЕТ 2:1 (0:0).

Ню Йорк, 18 квітня. Сонячна весняна погода прийшла так само несподівано, як і здійснення футбольної зустрічі цих двох чільних українських команд Сходу. Правда, Чаша Українського Народного Дому від червня 1952 р. ще й досі чекає на вирішальні змагання, після нерішеної у фіналі УСК — Січ 1:1, але краще було задовольнитися цією звичайною товариською стрічею, як жадною. Мимо відсутности якоїнебудь офіційної ставки, гра була назагал нервова, хоч і без інцидентів. Всетаки вона не була так близькою до того „братання Усківців та Січовиків" на іменинах п. Кухарчука, про яке писав недавно п. Лисняк. Публіка, а точніше деякі фанатики, не вдоволялись культурною піддержкою „своїх" і можна було почути високо-поетичні вигуки в стилі: „ріж, бий, мордуй невіру бісурмена". Але досить про погоду та настрої.

Склади наших команд: УСК Ню Йорк: Цьолко, Шміґель, Підгорецький, Наливайко, Серант, Кутний, Арндт, Банах, Голюка, Павлюк, Колодій.

УСК Січ, Елизабет: Білкович, (Гайдучок), Лютак, Митрофанюк, (Коваль), Панкевич, Олинець, Маланчук, Гарасим, (Маркусь), Латович, (Гарасим), Вітюк, Копецький, Федишин, (Клоків).

Стрільцями воріт були: Банах і Голюка для УСК-у, та Вітюк для Січі.

Гра не могла захопити ока глядача тому, бо обидві команди знають себе настільки, що зуміли відповідною уставкою та криттям спаралізувати заграння приємні для залюбленого у віденську систему глядача. Це і було, поруч нервозности змагунів, причиною гри характерної для типових змагань за точки.

В нападі УСК-у, крім Банаха з його сильними стрілами, заблистів гарною та джентельменською грою Арндт, тоді, коли ліва сторона показалась багато слабшою. Може це було причиною, хоч і неоправданою, що її належно Січовики не обставляли. Лінія помочі УСК-у вирівняна і те, що його партнери надробляли стартом, Кутний виповняв тактично. З оборонців безумовно кращий Шміґель, але і Підгорецький не щадив сил, щоб покрити Гарасима та Маркуся. Цьолко, як звичайно, певний.

Січ виказала силу лінії помочі та оборони (з малим виїмком) та впевнилася у сподіваннях, що з приходом Білковича розв'язано наболілу проблему воротаря з відповідною класою. Мимо наполегливої праці змагунів дефензиви Січі, він мав нагоду попisатися стилевими „парадами" у виловлюванні „бомб" Банаха. Напад Січі не мав щасливого дня і в ньому справжній футбол „з книжки" заграв тільки Вітюк. Другі, а головно права сторона, не держались своїх позицій, а завжди працьовитий Копецький робив враження втомленого. Федишин мав багато клопотів, граючи проти доброго Шміґля.

Перебіг гри: Першу півгру характеризували змінні акції при однаковій кількості для обох команд стрілових нагод, так заблькованих, як і невикористаних. По зміні враження рівнорядних суперників затрачується в користь УСК-у, який сильно натискає і зовсім заслужено добуває в цьому часі проваджения. Коли декілька хвилин пізніше через непокриття Павлюка падуть другі ворота зі стрілу Голюки, Банах починає грати більше дефензивно. І тоді саме, коли УСК прибрав міну тріюмфуючого переможця, Січовики пробудилися і в останніх п'ятнадцяти хвилинах цілковито перебрали ініціятиву гри. Вітюк добуває ворота для Січі і далі лише завдяки невикористаним стріловим позиціям Січі УСК задержує лаври Всетаки вислід цей вповні заслужений, коли брати під увагу змагання як цілість, які виказали перевагу УСК-у в лінії нападу.

Коли б ця рецензія чимнебудь не вдоволила поодиноких змагунів, чи команди, вони матимуть нагоду зреабілітуватись на наступних змаганнях УСК — Січ, яких, коли доля пощастить, можемо мати ще п'ять в цьому сезоні. Щоб не було сумнівів, ось рахунок: Спортовий Пікнік, турнір на „Союзівці", в Черчу, відплатні змагання на грищі Січі, та вкінці, наш довг, стріча за Чашу Українського Народного Дому.

∴

В наступну неділю (Великдень), УСК грає рішальні змагання за першенство із Гйосю на виїзді (Бруклин — „Сагара". „Січ" за гродою Ліги святкує.

В. С.

Христос Воскрес!

ВСЬОГО ДОБРА
з
ВОСКРЕСЕННЯМ
ХРИСТОВИМ
бажає Рідним і Знайомим
Р. КУПЧИНСЬКИЙ
з родиною

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажає
Рідним, Приятелям і Знайомим
Михайло ЛИСОГІР

Рідним, Друзям і Знайомим
бажають
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Стефанія ТАБЕНЦЬКА
Лідія, Петро й Ірена ПОСТОЛЮКИ
239 Liberty Ave., Jersey City, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Рідним, Приятелям і Знайомим
бажають
Софрон і Ірина ФЕДІВ,
Марія ВАЧКІВ

Рідним, Друзям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Воскресення Христового
бажають
Христина, Володимир, Микола і Адріян БАРАНЕЦЬКІ та Володимир НАЗАРЕВИЧ.

Усім Рідним, Друзям
і Пластовій Братії
щире
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Д-р Роман і Стефанія БАРАНОВСЬКІ з дітьми та Д-р С. ДМОХОВСЬКИЙ

З Празником
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Рідним, Друзям та Знайомим
бажають
Ольга та Володимир і Неоніля СОХАНІ

Приятелям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
з
з Воскресенням Христовим
засилають
ТРЕТЯКИ, Пасейк, Н. Дж.

З світлим празником
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
вітаю
Приятелів та Знайомих
розкинених по світі.
Д-р Василь ВЕРЕШ

З нагоди Празника Воскресення Христового
Рідним, Пластовим Друзям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
бажають
Любомира, Д-р Юрій і Яромир КРУПИ

Щиро-сердечні бажання для Родини, Приятелів, Знайомих з нагоди Празника Христового Воскресення
пересилають
Марія, Іван і Лариса ГОЛУБОВИЧІ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
Рідним, Приятелям і Знайомим
бажає
Волод. МЕДВІДЬ з Родиною
81 Hope Ave., Passaic, N. J.

Нашим Рідним, Приятелям і Знайомим
бажаємо
ВЕСЕЛИХ СВЯТ,
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Марія і Омелян ОМЕЦІНСЬКІ з дітьми

У світлий день Христового Воскресення
складаємо щирі побажання
Рідним, Приятелям та Знайомим
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Григорій, Ернестина, Юрій УКРАЇНСЬКІ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Друзів та Знайомих вітаю з Святом і надсилаю найкращі побажання.
Олена ВАСИЛЕВА

Всім Кревним, Друзям, Знайомим по всім світі сущим щастя, здоров'я та сердечне „ХРИСТОС ВОСКРЕС"
пересилають
Олена і Амбр. МАРУНЕНКО
226 E. Diamond St. Bethlehem, Pa

З нагоди Воскресення Христового засилаємо всім Друзям Знайомим найкращі побажання всього добра та
ВЕСЕЛИХ СВЯТ.
Іванна й Анастасій ГОРЧИНСЬКІ зі Сином

Родині, Приятелям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажають
Евгенія і Софрон ФЕРЕНЦЕВИЧІ

Рідні, Приятелям, Друзям і Колегам
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
бажають
Марія, Богдан і Богданна ГУКИ.

Нема радісних Свят, коли наші Брати гинуть по катівнях-Сибірах та в'януть на невільничих працях, коли комуністична московська неволя залишає світ!
Евген СЛОВСЬКИЙ.

Щиро сердечні побажання
з нагоди
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
пересилають Рідні і Знайомим
Лідія, Леонтій і Любомир КРУШЕЛЬНИЦЬКІ
Ню Йорк у квітні 1954.

Родині, Приятелям і Знайомим міста Бостону, Ню Йорку, Клівленду, Дітройту і Шікаґа передають
найщиріші великодні побажання
Михайло і Пелагія КИСІЛІ
40 Paul Gore Street,
Jamaica Plain, Mass.

З нагоди Світлого Празника Великодня радісним
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Рідню, Приятелів і Знайомих
вітають
Марія й Володимир БАРАГУРИ з дітьми
Ню Йорк

В день Христового Воскресення засилаємо Кревним і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та сповнення бажань.
Гр. і Ан. КОВЧ
3705 Woodbridge Avenue
Cleveland 9, Ohio

З Празником Христового Воскресення
вітаємо
всіх наших Друзів і Приятелів.
Л. І. БЕГЕКИ і син Орест
Chicago 22, Ill.

З нагоди Воскресення Христового — всім моїм Рідним, Приятелям і всьому Членству У. Н. Союзу в Америці й Канаді
бажаю
ВЕСЕЛИХ СВЯТ!
Волод. ГІРНЯК, гол. контр.УНС

Рідним, Знайомим та нашим Приятелям-Друзям
з Воскресенням Христовим всіх благ бажають
Д-р Роман, Софія і Сянько КРИШТАЛЬСЬКІ
59 Peck Ave., Newark, N. J.

Рідні, Друзям і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Родина ДАВИБІДІВ.

Всім нашим Рідним і Знайомим пересилаємо щирий привіт:
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Др. ІВАН МАКАРЕВИЧ
з рідною

Українській Пластовій Команді та Українським Пластунам пересилаю сердечні побажання „Щасливих Великодніх Свят".
Любомир і Святослав СЛОВСЬКИЙ,
2239 Boylston Avenue N,
Seattle 2, Wash.

ЩАСЛИВИХ СВЯТ
„Воскресення Христового"
шлють
Рідні та Знайомим
Юлія, Евген, Володимир і Роман ЛИСНЯКИ

З нагоди
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
найщиріші побажання
Рідні, Друзям і Знайомим
шле
Д-р Зенон КАРАТНИЦЬКИЙ

В день
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
щиро сердечні побажання
Рідні, Приятелям і Знайомим
шлють:
Ориса, Богдан і Адріян КАРАТНИЦЬКІ

З Воскресенням Христовим
щиро вітаємо
Рідню, Друзів і Знайомих
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Оксана, Орест, Юрій і Константин КЛЮФАСИ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
Рідні та Знайомим в Америці і по цілому світі
бажає
Д-р Григорій ЯВНИЙ з Рідньою.

У Світлий Празник
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
щиро і сердечно вітаємо нашу Родину, Друзів і Знайомих
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Марія КОЦКО,
Ольга, Володимир, Микола і Марта ДАРМОХВАЛИ

Веселих та Щасливих Свят
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
Рідні, Друзям і Знайомим
бажають
Дарія, Антін, Таня, Ірка, Юрко ХУХРИ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВЕЛИКОДНЯ
Рідні, Приятелям і Знайомим
щиро бажає
ПЕТРІНА Роман з Родиною

Найщиріші побажання
ЩАСЛИВИХ СВЯТ
Рідні, Друзям і Знайомим
бажають
Евген і Стефанія ГУТОВИЧ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Щирі побажання Рідні, Приятелям і Знайомим пересилають
Д-р Роман і Ольга ГРАБ

АЙЗЕНГАВЕР ПРО РОЛЮ Й ЗАВДАННЯ ПРЕСИ

ПРЕСА — ЦЕ ЗАСІБ ДО ПОРОЗУМІННЯ І МИРНОЇ СПІВПРАЦІ, БО НАША ДОБА — ЦЕ НЕ ДОБА АТОМОВОЇ ГІСТЕРІЇ, ТІЛЬКИ МИРНОГО СПІВЖИТТЯ

Ню Йорк, Н. И. — Президент Айзенгавер промовляв на 68 річній конвенції Американського Товариства Видавців Часописів у Ню Йорку в готелі Валдорф-Асторія і сказав, що преса має бути засобом до об'єднування і народного та міжнародного порозуміння, якщо вона не хоче бути засобом до атомової гістерії та висловом доби страхіття. Коли вільні народи не зуміють дійти до миру, то вони один по одному стануть жертвою того примусового миру, якого бажають „комуністи, і який був у гітлерівській програмі". Президент промовляв до 2,000 делегатів від товариства видавців газет, його промову передавали через телевізійні й радіостанції, а також через „Голос Америки" поза залізну занавісу. Айзенгавер сказав, що не можна дійти до миру без єдности в цій країні і без міжнародного порозуміння. Він закликав журналістів та співробітників радієвих і телевізійних станцій до того, щоб вони нищили всяку ігноранцію та упередження, які можуть привести до війни. Народи і людство тужить за миром, і цей голод миру треба вдоволити тим способом, що вільні люди присвятять себе праці для осягнення єдности. ЗДА не змагають до жадної анексії чужої території, але багато чужих народів про це не знає, і тут завдання преси, радія та телевізії вияснити цю справу. Подібно і в ЗДА недокладно, і деколи невірно, поінформовані про цілі інших народів — це також повинна вияснити преса. Преса повинна підкреслювати те, що об'єднує американський нарід, подібно як це робить той, коли пише про розходження між окремими групами. Те саме відноситься і до співжиття з іншими народами. „Навіть найгарячіший маркеист, казав президент, мусить признати в хвилині вільній від партійного засліплення, що наш вік — це вік міжнародного порозуміння і мирної співпраці". Комуністи користають з неграмотности багатьох мільйонів жителів в деяких державах, а також з того, що в деяких країнах панує цензура, і тому вільна демократична преса мусить побороювати цю комуністичну отруту. Комуністична преса змальовує вільний світ як подібний до тих кремлівських володарів, які мріють про здобуття влади над цілим світом. Перед американською пресою велике завдання: перемогти всі перешкоди на шляху до замирення, поширювати не тільки патріотизм, але й зрозуміння для ідеалів інших вільних народів. Президента гаряче вітали при вході на залю, а його промову кілька разів оплескували.

ЩЕ ОДИН СОВЄТСЬКИЙ ШПИГУН „ВИБРАВ СВОБОДУ"

Бонн. — Капітан Ніколай Евгенієвіч Хохлов із совєтського Міністерства внутрішніх справ (МВД — колишнє НКВД, а ще раніше — ГПУ і ЧК), що 20 лютого ц. р. зголосився до американських органів влади в Західній Німеччині, прохаючи їх політичного азилю. Він виявив це сам на публічній пресовій конференції, що її уладили в столиці Зах. Німеччини американці в будинку американського комісаря. За його твердженнями, большевики вислали його до Західної Німеччини з місією вбити Георгія Сергєєвіча Околовіча з рошізації Національний Трудовой Союз (НТС), але, мовляв, він дістав докори совісти, виявив самому Околовічеві свою місію і після того, з допомогою Околовіча, піддався американській владі. Він нібито допомігив американцям переловити також двох німців, що йому помагали в цій історії і буцім то навів на слід таких інших совєтських агентів. Зрештою сам „Ню Йорк Таймс" у своєму повідомленні звертає увагу на неясності в цій цілій сторії, головно щодо апелю Хохлова до „західної опінії", щоб вона рятувала його, залишену в СССР, дружину від пімсти совєтської влади, з одночасним виявленням, що ніби якраз його дружина відмовила його від пляннованого убивства. Цією заявою він видав її смерть, що — як каже „НИТаймс", він, як капітан МВД, мусів добре знати. Два зверхники Хохлова були розстріляні, як люди Берії.

Складна ситуація перед Женевською конференцією

Париж. — Дж. Ф. Доллеса, А. Іден і Ж. Бідо конферували вже кілька годин над встановленням одностайної лінії Заходу на Женевській конференції, однак виявилась при цьому дуже складна ситуація. Існує острах, що з можливим упадком Дієнбієнфу залломиться мораль французів, які за всяку ціну захочуть миру в Індо-Китаї. Англія ж, навіть, коли б хотіла, не може дати війська на індокитайський фронт, маючи його на Малаях і в Кореї. Доллес загрозив, що коли б конференція у Женеві мала перетворитись у конференцію „великої 5-ки" (з комуністичним Китаєм) — ЗДА залишать її. Існує проєкт покликати на голову конференції нейтрального швайцарця, але невідомо, чи комуністи на це погодяться. Покищо йдуть лише приготування до Женевської конференції.

Індія заборонила перелет американським літакам

Гігантські американські транспортні літаки, які везуть французьких парашутистів із Франції до Індо-Китаю мусять летіти окружною дорогою, минаючи Індію, тому, що індійський прем'єр Неру заборонив їм летіти понад індійську територію. Хоч офіційні американські кола заявили, що згори намічено лет літаків поза індійською територією, проте становище Неру стрінулося з гострим осудом більшости сенаторів на комісії, де саме йде мова про фінансову допомогу Индії.

В АМЕРИЦІ

● **Що робив президент Айзенгавер в Ню Йорку?** Він прибув на летовище Ля Ґвардія о год. 4.30 пополудні. О 5 годині виїхав до готелю „Валдорф - Асторія". О год. 5.20 прибув до готелю і пішов на відпочинок. О год. 6.28 в окремій залі прийняв 60 визначних гостей. О год. 6:59 обідав у великій балевій залі. О год. 9 ввечері виголосив промову, а о год. 9.30 автом виїхав на летовище Ля Ґвардія, звідки відлетів до Вашингтону.

● **Віце - президент Ричард М. Ніксон** заявив журналістам, що тільки сила може не допустити до війни в Азії. Завдання нашої політики, сказав Ніксон, подбати, щоб американські діти не мусіли йти на фронт до Індо - Китаю або кудиинде. Французькі та Індо - китайські війська можуть виграти війну, якщо їм допоможуть ЗДА.

● **Три південно-корейські діти** прибули до ЗДА, щоб вивчати справу поборювання пошесних недуг. Вони мають стипендію Американсько - Корейської Фундації і студіюватимуть в цій країні один рік.

● **Згідно з даними Бюра Статистики Праці** індекс цін на харчі від половини лютого до половини березня знову трохи обнизився. Цей індекс в березні 1953 року становив 115.4 відсотка в порівнянні з пересічними цінами 1947-1949 рр, а від того часу повелі зменшується.

● **Комітет Американських Ветеранів** збирає фонди на оборону д-ра Роберта Опенгаймера, якого звільнили недавно з різних високих становищ, запідозрівши в нельояльності. Ветерани заявляють, що Опенгаймер врятував їм життя, випродукувавши атомову бомбу, яка прискорила закінчення другої світової війни.

● **З столиці Перу** — Ліми повідомляють, що там відбувся землетрус, який так настрашив мешканців цього міста, що вони в паніці вибігали з своїх домів. Школи в людях не було.

● **Один знаний професор** економії починав свою лекцію такими словами: „Панове! Рисп у підприємстві дуже великий. 31 100 нових фірм вже в першому році банкрутують 32, після п'яти років існування — 27, а після семи років тільки 22 фірми втримуються у боротьбі з конкурентами.

● **Вже 27 квітня** починають в Ню Йорку щепити дітей сироваткою д-ра Солка, яка має забезпечувати проти занедужання на дитячий параліч (поліо).

● **Контрадмірал В. Д. Леггет** заявив, що американська кораблебудівна промисловість не приготована на те, щоб на випадок війни, будувати потрібне число кораблів. Він каже, що 1941 року ЗДА були в кращому положенні, бо тоді було багато підприємств, які будували приватні торговельні кораблі.

В СВІТІ

● **Ген. Джеймс Ван Фліт**, колишній славетний командувач 8-ої американської армії в Кореї, який відійшов був уже в стан спочинку, виїздить 1-го травня ц. р. з невеличким штабом із військовиків і цивільних осіб на Далекий Схід, як спеціяльний представник президента Айзенгавера з офіційною рангою амбасадора. Він відвідає Японію, Корею і Формозу. Ще невідомо, чи виїде він також до Індо - Китаю.

● **Чарлз Вилсон**, секретар оборони, заповів, що також виїде в наступному місяці на Далекий Схід, щоб із перших джерел засягнути інформації й виявити потреби країн, яким Америка дає військову допомогу. Це стосується передусім Індо - Китаю.

● **Владімір Петров** — це злодій, заявив совєтський амбасадор в Австралії, домагаючись від австралійського уряду, щоб він видав Петрова Совєтам „для покарання, як кримінального злочинця". Прем'єр Австралії Мензіс заявив, що він здивований, чому Москва так довго зволікала з таким оскарженням свого „дипломата", бо у випадку Гузенка зробила це значно скорше.

● **Австралійські комуністи** — як показують вислідн виборів до сенату в травні минулого року — мають коло 120,000 членів. У зв'язку з аферою шефа совєтського шпигунства Петрова, який видав всі документи австралійському урядові — серед тамошніх комуністів зчинилась паніка і газети заповідають їх повний упадок.

● **Дезерцію совєтських енкаведистів**, яка позначилась двома найголоснішими випадками (Растворова в Японії і Петрова в Австралії) „Ню Йорк Таймс" пояснює „чисткою", яку переводиться в апараті совєтського міністерства внутрішніх справ, що охоплює також ділянку закордонного шпигунства. Ця „чистка" стоїть у зв'язку з ліквідацією Берії, що заповнив був МВД своїми людьми. Побоюючись, щоб їх не зустріла доля Берії — совєтські шпигуни втікать на Захід.

О. Сип

СИМФОНІЯ ВЕЛИКОДНІХ ДЗВОНІВ

Він приходив до нас щороку тими самими дорогами: порокаденний піст, з „курячо сліпотою" для побожних українських селян, що за весь той час грама товщу не приймали; Вербна неділя, з болючим аносом: „Шутка б'є не я б'ю — від нині за тиждень Великдень!"; Живний четвер, з дванадцяти євангеліями на Страстях Христових. Потім, у Велику П'ятницю дорога весела навколішки до Плащаниці, а там, суботній інтервал останніх приготувань — і приходив він, Великдень.

Як перший раз „Христос Воскресе" заспівали, як повітям сільської, тихої сторони колихнули сальви з моздіра — хотілося, воістину, подітячому ридати. Все слабе, дитяче в людині шукало собі дитячого розрядження, вічна-віч спалаху розради радости і надії надій:

> „Христос воскресе із мертвих,
> Смертію смерть поправ
> І сущим во гробіх
> Живот дарував..."

∴

Українська назва цієї днини, направді ж трьох цих днів, „Великдень" — говорить ясною мовою: то був один великий трєсіднинний день підвесення і радощів. Три дні безперервних гагілок, забав і скетчів на тихому весь рік прицерковному цвинтарі; три дні майже безперервних намагань яйцем, ковбасою „і прочими снідами" відбити собі піст. І передусім, три дні безугавного гомону великодніх дзвонів.

∴

Коли б хтось хотів пропустити в контексті слово „великодніх", залишаючи просто „трьохденний гомін дзвонів" — пропустив би все найважливіше. Бо дзвони — хоч із металю — мають серце, а воно говорить так, як відчуває настрій людей. Хіба одною й тією самою мовою дзвони кличуть до церкви, остерігають перед грозою і сповіщають смерть?...

Великодні дзвони мали вже тисячі співців, проте передати вірно те, що кажуть людині і що роблять з людиною великодні дзвони, мабуть ніхто ніколи не зуміє. Ця симфонія великодніх дзвонів водночас і милує — голубить — коїть і дрижаки за спиною сіє. Бо вона триденний урвок із симфонії Вічного Буття.

Під впливом великодніх дзвонів ми — малими дітьми бувши — прикладали вухо до землі, щоб почути, як там, на „Рахманській Великдень, рахманські дзвони дзвонять.

Хіба не доказ, що великодні дзвони не з цього світу?...

∴

Все це, звичайно, нині спомини минулих днів. Там, де ми справляли гагілки — з наказу новітнього жорстокого Зельмана — Великодня (в нашому розумінні) нема. Тут, де ми опинилися, Великдень розплився в добробуті буднів. Кому може імпонувати великоднє яйце — шинка — як усе це кожний має 365 днів на рік?... Хіба людям не вистачає одного дня, неділі, щоб відбути — чи позбутися — Великого дня для великих заробітків?...

І дзвони великодні нині тільки спомин: там вони мовчать від великої неволі — тут мовчать від великої волі...

∴

Отже: кінець великодній симфонії? Ні! Бо коли б так — тоді це був би духовий кінець і нам самим.

Ми тільки мусимо завдати собі труду шукати тієї симфонії. Нам тільки треба — як колись до казкової „Рахманії" — прислухатися до землі, де людські Голготи при кожній дорозі, а час зупинився на Страсному Тижні... І ми почуємо дзвони. Не справжні, великодні, бо час там — не забувайно! — зупинився на Страсному Тижні. То будуть дзвони залізних машин і знаряддя наших умучених братів — сестер, яких червоний Зельман на Великдень гонить до праці. То будуть дзвони кайданів тих наших братів і сестер, що за незламну віру в воскресіння волі пішли на каторгу; то будуть дзвони важкої зброї тих найкращих з-поміж нас, що боротьбою і смертю власною йдуть поборювати смерть, що стала впоперек дороги життя їхньої нації й цілого людства.

І коли ми вслухаємося в ці дзвони, ми раптом почуємо чудову симфонію нових великодніх дзвонів: ми почуємо, як могутньо, в один такт з серцями сорокап'яти мільйонів українців в Україні й не в Україні сущих дзвонить наше серце.

Коли ми здібні почути й відчути цю симфонію — нам не страшні Голготи і гроби. Тоді ми можемо бути певні, що стрілка годинника на нашій — не своїй землі швидко піде в худу, що Страсний Тиждень там швидко збіжить, а на його місце прийде світле Воскресіння.

СЕРДЕЧНІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— передає —
Українському Громадянству з нагоди Великодня
УПРАВЛІННЯ „СОЮЗІВКИ"
вакаційно-відпочинкової оселі У. Н. Союзу
UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N. Y.

Христос Воскрес!

Надія і Сергій ЛИТВИНЕНКИ
щиро вітають
з ВЕЛИКОДНЕМ
Родичів, Приятелів і Знайомих.

Святочні побажання нашій Рідні і нашим Приятелям з нагоди
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
засилають
Д-р Мирон і Ярослава ЗАРИЦЬКІ з Христею і Влодком
Бруклин.

РАДІСНИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
всім своїм Рідним, Приятелям і Знайомим
бажають
Богдан, Марія і Ярина ТУРКИ

Рідним та Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажають
Марія і Олександер ХАРКІВ
121 Second St., Trenton, N. J.

Замість листових побажань — Рідні, Своякам, Фамілійтам „ЛЧ", Друзям і Знайомим — з Воскресенням Христовим всього добра і кращої долі бажають:
Галина і Іван Р. КОСТЮКИ
524 Вест Інгґам Аве.
Трентон 8, Н. Дж.

Усім Рідним, Приятелям і Знайомим сердечні
ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ
шлють
Д-р Степан і Ольга КУРИЛАС з дітьми.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Веселих Свят Рідні, Друзям і Знайомим, розкиненим по цілому світі, бажають
Роман, Стефа, Ігор ЦЕГЕЛЬСЬКІ і Ольга КАШУБИНСЬКА.

Веселих і Щасливих Свят
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
Рідні, Друзям та Знайомим
бажають
Люба Д. і інж. Іван В. ТУРЯНСЬКИЙ

Рідні, Приятелям і Знайомим радісних та щасливих Свят
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажають
Юліян і Марія САВЧАКИ зі синами.

Рідним, Друзям і Приятелям
бажаю
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
та всього найкращого
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"!
Петро ДРАГАН, Дітройт.

Рідні, Друзям і Знайомим
РАДІСНИХ СВЯТ
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
бажає
Теофіль ОСТАПЧУК з Родиною
36 Gate St., Poughkeepsie, N. Y.

GREETINGS
GLOBE PRINTERS SUPPLY, Inc.
409 Washington Street
Newark 2, N. J.
MI 3-1640

Рідним, Знайомим і всім вельмишановним Клієнтам в Краю і за границею найкращі побажання з Воскресенням Христовим пересилає
М. АНАСТАЗІЄВСЬКИЙ
569 So. Smith Avenue,
St. Paul, Minn., U.S.A.

Авторів, Видавців і Читачів української книжки, поздоровляє з празником Пасхи: Українська книгарня і заступництво видань "Ukraine" на ЗДА
Роман КОЦИК,
24 Sellinger St., Rochester, N. Y.
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Щирі
ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ
пересилає
Родині, Приятелям і Знайомим
із Аризони
Ориса і Володимир Я. КОВАЛЬ
322 N. 6 Ave., Phoenix

Приятелям і Знайомим
пересилаю
Великодний привіт
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Інж. Володимир БІЛІНСЬКИЙ

Родині, Приятелям та всім Знайомим з празником Христового Воскресення сердечні привітання і найкращі побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
засилає
Богдан ЛІТИНСЬКИЙ,
та братова Аня з родиною.

З нагоди Великодня переслилає радісне
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"
з Рідними, Друзями та Знайомими
мгр. РАКОЧИЙ Петро Володимир
DP Camp, Kufstein, Tirol, Austria

РАДІСНИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
Родині, Друзям, Стриянам і усім Знайомим
желає
БАНДЕРА ОСИП з родиною.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажає
усім Друзям, Знайомим
желає
JOSEPH BOROWSKI
58 Clark Street, Newburgh, N. Y.

Всім Рідним, Друзям і Знайомим
весело і щасливих свят
„ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО",
бажає
ІВАН ГНІДЬ з рідньою
P. O. Box 25, Millstone, N. J.

З Воскресенням Христовим
всього найкращого
Знайомим та Приятелям
бажають
М. і В. ЮРКЕВИЧІ з дітьми.

З нагоди
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
бажаємо всім Рідним, Приятелям та Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
Стефан, Ірина та Олександер ВОВАНКИ

Рідним, Приятелям, Знайомим
шлемо
сердечне привітання
з ВЕЛИКОДНІМИ СВЯТАМИ.
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
В. І. Л. КОПАЧІ

З Воскресенням Христовим
вітаємо
Рідню, Приятелів то Знайомих
щирим
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Христя та Юрко НАВРОЦЬКІ з Ірочкою та Мартусею

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
Рідні, Приятелям та Знайомим
— бажає —
Ірина ДОМБЧЕВСЬКА
Бруклин, 1954 р.

Усім нашим Рідним, Парафіянам, Знайомим, Приятелям й Однодумцям — щирі святкові побажання: Христос Воскрес! Воскресне й Україна! Воістину Воскресе!
шлють
о. прот. Д-р Володимир і Галина ЛЕВИЦЬКІ з діточками.
Алентавн, Па., Великдень 1954.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
всім нашим Знайомим і Приятелям в Ню Йорку, Когус, Ютиці, Сиракюзах, Рачестер, Дітройт, Шікаго та по цілій Америці і Канаді
бажають —
Марія, Богдан, Роман БЕРЕЗІ.

ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ
засилають
усім Приятелям і Знайомим
Д-р Роман і Наталка КЛИМКЕВИЧІ
289 N.E. 90th St. Miami, Fla.

З Світлим Празником
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
складає щирі бажання всього добра Рідні, Приятелям і Знайомим
Родина РУБЧАКІВ з Ню Йорку

Зі Світлим Празником Христового Воскресення вітаємо всіх наших Рідних, Приятелів і Знайомих.
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ЛІДІЯ і РОМАН ЧУБАТИЙ
Hartford, Conn.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
Рідним і Знайомим в Америці і по цілому світі
бажають
Марія Нуся з Громадків ЛЕМПІЦЬК
268 E. Stanton Street,
New York 2, N. Y.

Родині, Приятелям і Знайомим
з
Воскресенням Христовим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
бажають
Пріся і Іван ВИТВИЦЬКИЙ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Рідним і Знайомим
пересилає враз зі сином
МАРІЯ ВУМБА
193 Bedford Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.

З нагоди
ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
бажає
БОГДАН КУРАХ

Всім Рідним, Друзям і Знайомим щирі бажання з
ВОСКРЕСЕННЯМ ХРИСТА
пересилають
Марія і Никифор ГІРНЯКИ

Всім Рідним, Друзям і Знайомим щирі побажання з
ВОСКРЕСЕННЯМ ХРИСТА
—
БОГДАН ГІРНЯК
з Рідньою

Бажаємо Веселих і Щасливих Свят
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ
видавцям, управам видавництв і українських книгарень з якими ми є в торговельних зв'язках та всім нашим Знайомим.
Наталія і Михайло ГІКАВІ
2334 W. Augusta Blvd
Chicago 22, Ill.

Веселих та Щасливих Свят
ВОСКРЕСЕННЯ
ХРИСТОВОГО
Рідним, Приятелям і Знайомим по цілому світі
желає
Іван, Ольга, Ярослав, Роман і Ірина ПОПЕЛІ
80 Pardee St., New Haven, Conn

Радісних і Щасливих Свят
ХРИСТОВОГО
ВОСКРЕСЕННЯ
Рідним, Друзям, і Знайомим
бажають
П. В. ВАВЯКИ